

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 45
Lapkritis - November 22, 1996

PERIODICALS

Penktadienis-Friday

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Nuo kitų metų jau trys Lietuvos muziejai bus vadinami nacionaliniais. Vyriausybė pritarė kultūros ministro Juozo Nekrošiaus siūlymui nacionalinio muziejaus statusą suteikti Lietuvos dailės bei Valstybiniam M. K. Čiurlionio dailės muziejams. Iki šiol nacionaliniu buvo vadinamas tik Lietuvos valstybės ir kultūros istorijos muziejus. Šių muziejų sąrašas sudarytas atsižvelgiant į bendros Kultūros ministerijos ir muziejų ekspertų komisijos išvadą. Tokie muziejai ne tik turės daugiau teisių, bet ir privalės daugiau dėmesio skirti metodinei veiklai, skleisti informaciją, rengti muziejų veiklą reglamentuojančius dokumentus. Be to, svarstant valstybės biudžetą, lėšos nacionaliniams muziejams bus skiriamos "atskira eilute".

- Druskininkuose atidarytas pasaulinio garso skulptoriaus Žako Lipšico vardu pavadintas muziejus. Naujasis kurorto kultūros židinyo veiks kaip Lietuvos valstybinio žydų muziejaus filialas. Žakas Lipšicas gimė 1891 m. rugpjūčio 21 d. Druskininkuose, o nuo 1906-ųjų gyveno Vilniuje. 1909-1912 m. jis studijavo Paryžiaus meno akademijose. Iki Antrojo pasaulinio karo kūrė Prancūzijoje, bendravo su Pablo Picasso ir kitais garsiaisiais to meto modernistais. Nuo 1941 m. žymus skulptorius gyveno Jungtinėse Amerikos Valstijose, o nuo 1963-ųjų su pertraukomis - Italijoje. Žakas Lipšicas mirė daugelio dailininkų pamėgtoje Caprio saloje 1973 m. Jis yra sukūręs kamerinių, monumentalų skulptūrų, portretų. Jo raiškios plastikos, kubizmo, abstrakcionizmo, siurrealizmo elementų turintys kūriniai puošia ne vieną pasaulio miestą. Beje, testamentu dailininkas yra uždraudęs daryti savo skulptūrų kopijas.

- Ministras Pirmininkas Mindaugas Stankevičius per susitikimą su Rašytojų sąjungos (RS) valdybos nariais žadėjo skirti 60 tūkst. Lt RS pastato stogo remontui, apsvaistyti rašytojams skiriamų stipendijų dydį ir kiekį kitiems metams, atsižvelgiant į infliaciją ir į tai, kad dar nėra atitinkamų nevalstybinių fondų. Valdybos nariai priminė Ministrui Pirmininkui, kad RS laukia Vyriausybės pagalbos priimančio kūrėjų ir organizacijų įstatymą, sprendžiant RS pastato priežiūros, teisinio registravimo problemas. Šiuo metu RS turi 340 narių, iš jų 38 - Kaune, 12 - Klaipėdoje, 26 - užsienio šalyse. RS leidykla kasmet išleidžia apie 100 reikšmingų knygų, kurių leidimas nuostolingas. RS remia rašantį jaunimą ("Pirmosios knygos" serija), iš gaunamų įplaukų rašytojams moka pašalpas, priedus prie pensijų.

- Balio Sruogos komedijos "Pagunda" įrašą Lietuvos televizijos ir Nepriklausomo aktorijos teatrų pastangomis žiūrovams paruošė rež. Bronius Talačka su aktoriais Rolandu Kazlu, Sigitu Račkiu, Dalia Brenčiute, Vytautu Šapranaušku, Jonu Braškiu ir Mindaugu Capu.

"LIETUVOS AVIALINIJOS" NESKUBA PARDUOTI LĖKTUVO "JETSTAR"

Bendrovė "Lietuvos avialinijos" (LAL) neskuba parduoti vyriausybinių lėktuvų "Jetstar-731", nors jo pardavimo konkursai šiemet skelbti jau du kartus. "Mes nesutabdom konkurso, tačiau ir nepirimenam apie jį", sako LAL generalinio direktoriaus pavaduotojas Jonas Jutkelis.

J. Jutkelis BNS sakė, jog "Jetstar" šiemet skraido gana sėkmingai - jei jis skraidytų taip ir toliau, lėktuvas tikrai nebūtų nuostolingas. Nuo gegužės pabaigos, kai pradėjo skraidyti, iki spalio 31 d. "Jetstar" atliko 11 reisu, daugiausia Rusijoje tos šalies verslininkų užsakymu. Šiemet jis skraidė iš viso 107 valandas arba beveik tiek pat kiek 1995 metais. Už 11 reisu LAL gavo 40% pa-

jamų daugiau, nei per visus 1995 metus. 80,5% šiųmetinių reisu buvo komerciniai, kiti - specialūs. Pernai komercinių reisu buvo tik 6,7%. Nuo 1992 metų, kai buvo nupirktas, "Jetstar" skraidė iš viso 294 valandas, iš jų 114 (39%) - pagal komercinius užsakymus, o 180 valandų (61%) - specialiais reisais. 1995 metais lėktuvas atliko 19 reisu (112 val.), 1994 metais - 7 reisu (50 val.). Pernai tik du kartus lėktuvą buvo užsakę verslininkai.

"Vienuolika reisu šiais metais yra mažai, tačiau mes norim parodyti, kad šiam lėktuvui yra rinka ir jį galima sėkmingai naudoti", sakė J. Jutkelis. Jis norėtų, kad lėktuvu naudotųsi daugiau Lietuvos verslininkų.

Skandalingai pagarsėjusį lėktuvą LAL pirkė 1992 metais už 2,28 mln. JAV dolerių. Devynių vietų "Jetstar" buvo skirtas šalies Prezidentui. Manyta, kad lėktuvas apsimokės 2005 metais, tačiau dėl labai mažo skrydžių skaičiaus jis tapo nuostolingas.

Gegužės mėnesį "Lietuvos avialinijos" paskelbė konkursą parduoti lėktuvą ir norėjo už jį gauti 12 mln. litų (3 mln. JAV dolerių). Pirmą kartą nepavykus, birželį skelbtas pakartotinis konkursas, o pradinė kaina sumažinta nuo 11,4 mln. iki 11 mln. litų.

"Jetstar" pagamintas 1973 metais JAV bendrovėje "Lockheed".

BNS



Vilniaus oro uosto keleivių uždaras įlaipinimo takelis buvo parduotas už 1 milijoną vokiškų markių.

R. Šuikos nuotr.

TĖVYNĖS SĄJUNGA: VALSTYBĖS SKOLOS TURI BŪTI GRAŽINAMOS LAIKU

Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos narės Birutės Visokavičienės nuomone, "jokiu būdu Vyriausybė negali sau leisti neišpirkti išleistų obligacijų - ji privalo įvykdyti visus savo išsipareigojimus". B. Visokavičienė prognozuoja "baisią paniką, jeigu Vyriausybė kultūrintis užšaldyti obligacijas - kurį laiką jų neišpirkti". Tėvynės są-

junga garantuoja, jog "bus griežtai vykdomi visi tarptautiniai ir vidaus finansiniai išsipareigojimai, net ir tuo atveju, jei tektų mažinti biudžeto išlaidas kitoms reikmėms". Mes pasisakome prieš skolų didinimą, bet skolos turi būti laiku gražinamos, nepriklausomai nuo to, kuri Vyriausybė jas padarė", - pabrėžė B. Visokavičienė.

ELTA

LIETUVA - PATIKIMIAUSIA IŠ BALTIJOS ŠALIŲ?

Taip teigia žurnalas "Euromoney"

Naujausiais žurnalo "Euromoney" duomenimis, pagal valstybės patikimumo laipsnį Lietuva šių metų rugsėjo mėnesį buvo 59-je vietoje iš 178 valstybių ir gerokai pralenkė kitas Baltijos šalis.

Palyginti su kovo mėnesiu, Lietuva pakilo 26 pozicijomis - iš 85 vietos. Estija dabar atsidūrė 71-je (buvo 73-je), Latvija - 75-je (buvo

89-je) vietoje.

Žurnale pažymima, kad visos trys Baltijos šalys veikia tarptautinėje obligacijų rinkoje. Šių šalių ekonomikos atrodė sveikos ir joms pranašaujamas žymus augimas kitais metais.

Patikimiausiomis šalimis laikomos Liuksemburgas, Šveicarija ir JAV, sąrašo gale atsidūrė Šiaurės Korėja, Surinamas, Afganistanas.

BNS

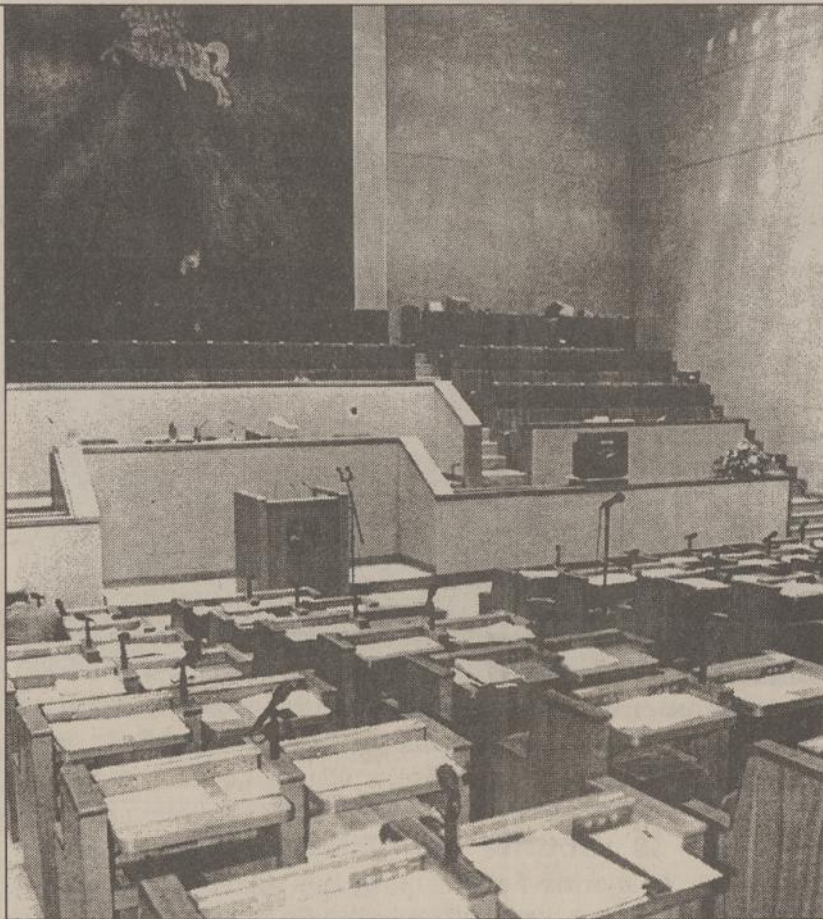
DERYBAS BŪTINA TĖSTI, MANO PREZIDENTAS

Latvijos ir Lietuvos derybas dėl jūros sienos nustatymo būtina tęsti, mano abiejų šalių prezidentai.

Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas telefonu susitarė ir toliau konsultuotis šiuo klausimu. "Tik derybomis galima pataisyti blogą padėtį toliau išlaikant gerus santykius, kurią sukėlė neapgalvoti atskirų politikų sprendimai". (Priminsime, kad nesutarimai iškilę dėl naftos eksploatavimo Baltijos jūroje.)

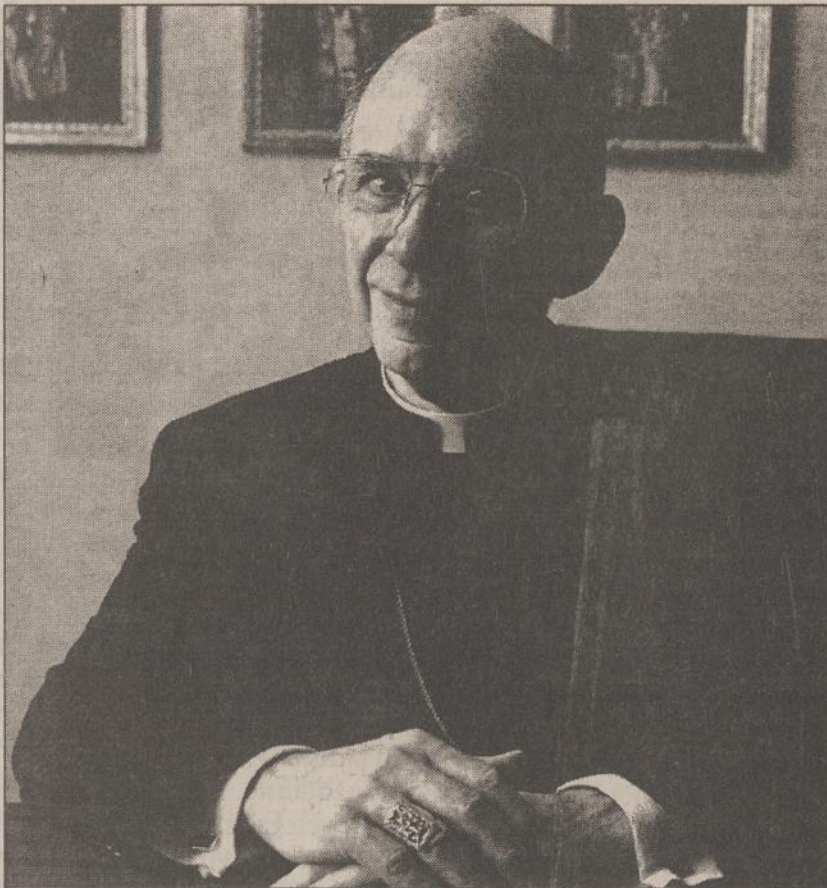
Lietuvos prezidentas pranešė, kad Lietuvos Seimas svarstys įstatymo projektą dėl vienašališko laikinos jūros sienos nustatymo. Jis pabrėžė, kad šio žingsnio nereikia laikyti nedraugišku požiūriu į Latviją ir kad tai yra tik laikinas sprendimas.

BNS



Netrukus Lietuvos seimo rūmų salėje vietos užims naujai išrinkti deputatai.

V. Kapočiaus nuotr.



Chicago Kardinolas Joseph Bernardin mirė nuo vėžio ligos lapkričio 14 d., sulaukęs 68 metų amžiaus. Palaidotas lapkričio 20 d. Chicago Šventojo Vardo katedroje. Įtakingas Amerikos kardinolas, turėjęs svarų balsą vyskupų suvažiavimuose. Buvo žinomas kaip skirtingų nuomonių lygintojas vyskupų tarpe.

KALBININKUS LIŪDINA POLITIKŲ KALBOS KULTŪRA

Valstybinės kalbos komisijos narius liūdina kai kurių parlamentarų bei pretendentų į Seimo narius lietuvių kalba bei jos kultūra.

Dauguma politikų kalba taip prastai, kad "net susidaro įspūdis, jog jie nebaigė vidurinės mokyklos", sakė Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininko pavaduotoja Danguolė Mikulėnienė spaudos konferencijoje.

Seimo švietimo, mokslo ir kul-

tūros komitetas yra pateikęs pasiūlymą Seimo nariams rengti kalbos kultūros kursus, tačiau, pasak šio komiteto pirmininko Bronislavo Genzelio, ši pasiūlymą turės nagrinėti jau naujas Seimas. D. Mikulėnienė pažymėjo, kad valstybinės kalbos apsauga de jure jau įgyvendinta, tačiau jos įgyvendinimas de facto pareikalaus dar nemažai laiko ir pastangų.

BNS

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA ANGLŲ KALBA

Šiemet arba kitų metų pradžioje pirmą kartą bus išleista lietuvių kalbos mokslinė gramatika anglų kalba, pranešė Eltai Lietuvių kalbos instituto direktoriaus pavaduotojas, filologijos mokslų daktaras Kazys Morkūnas. Leidykloje "Baltos lankos" baigiama skaityti antroji korektūra, ir netrukus veikalas bus atiduotas Kauno "Spindulio" spaustuvei.

60-ties spaudos lankų knygoje nagrinėjama lietuvių kalbos fonetika, morfologija, sintaksė. Veikalą paruošė Lietuvių kalbos instituto mokslininkų kolektyvas, vadovaujamas habil. dr. Vytauto Ambrazo. Ši darba labai gerai įvertino žinomas JAV kalbininkas ir baltistas Williamas Schmalstieg. Gramatika skiriama lietuvių kalbą studijuojantiems mokslininkams, tačiau ją, pasak K. Morkūno, galės

naudotis ir kiti skaitytojai.

Pokario metais Jungtinėse Valstijose išleisti keli lietuvių kalbos vadovėliai anglų kalba nepretendavo į bent kiek išsamesnes gramatikas. Šis bus pirmasis mokslinis veikalas labiausiai pasaulyje vartojama kalba.

Pirmoji lietuvių kalbos gramatika, kurią 1653 metais išleido Danielius Kleinas, buvo rašyta lotynų kalba. XIX a. viduryje išleistos lietuvių kalbos gramatikos vokiečių kalba, kurias paruošė Augustinas Šleicheris ir Fridrichas Kuršaitis. Didžiausia užsienio kalba išleista lietuvių kalbos gramatika yra lenkų kalba. Ją paruošė žymus kalbininkas Janas Otręmskis. Pirmasis gramatikos tomas išleistas Varšuvoje 1956 metais, paskutinis, trečiasis, - 1965 metais.

ELTA

LIETUVOS TAIKDARIAI ŠIAURĖS BOSNIJOJE TAPO BUDRESNI

Šiaurės Bosnijoje dislokuoti NATO taikdariai pastaruoju metu sustiprino patruliavimą naktimis, siekdami sustabdyti gyvenamųjų namų sprogdinimus.

Nuo spalio vidurio NATO taikdarių kontroliuojamoje Šiaurės Bosnijoje įvykdyta beveik 100 sprogdinimų, apgadinusių ar sugriovusių namus, ir kuriuos grįžta ir kuriasi karo išvargti žmonės. Taip protestuoja užgrobtos teritorijos musulmonams nenorintys grąžinti serbai, praneša agentūra AP.

Daugiausia tokių išpuolių įvykdoma į šiaurę nuo Tuzlo - būtent ten tarnybą spalio pradžioje pradėjo Lietuvos karių kuopa LITCOY-1.

Kaip ir visas ten dislokuotas NATO kontingentas, Lietuvos kariai sustiprino patruliavimą, tačiau jokios ypatingos padėties nepaskelbta, BNS korespondentui sakė Generalinio štabo Taikos palaikymo skyriaus ryšių karininkas Aleksandras Temnolonskis. Tarnybos metu nenukentėjo nė vienas lietuvis karys, užduotis jie vykdė sklandžiai, užtikrino karininkas.

Kaip ir anksčiau, vienas Lietu-

vos kuopos būrys nuolatos saugo du tiltus per Bosnos upę, vienas skyrius patruliuoja prie kalnuose įrengto ryšių centro, dalis karių saugo stovyklavietę.

Dar vienas, rezervinis, būrys yra nuolatinėje kovinėje paruoštyje ir kas rytą vykdo įvairias užduotis - kontroliuoja ir saugo teritoriją, eskortuoja kovinius. Laisvu metu kariai ruošiasi žiemai - šiltina pastatus, rengia įtvirtinimus ir slėptuves.

Lapkričio 7 d. pirmieji 23 Lietuvos kuopos kariai sugrįžo trijų savaitžių atostogų namo. Jiems pailsėjus ir grįžus į tarnybos vietą, namo bus parskraidinta kita karių grupė - taip iki kovo mėnesio ketinama sudaryti galimybę pailsėti visiems 139 Lietuvos taikdariam.

LITCOY-1 Bosnijoje tarnaus iki balandžio 2 d. Po to kariai dar treniruosis Lietuvoje, o 1997 metų pabaigoje kuopa bus įtraukta į Baltijos taikos batalioną BALTBAT, išvyksiantį į savarankišką JTO skirtą užduotį.

BNS

Iš Lietuvos rekordų knygos

Daugiausia kartų (11) pavadinimą keitusi politinė organizacija - Lietuvos komunistų partija. Jos užuomazgos yra 1916 m. lapkričio mėn. Rusijoje atsiradusios pirmosios lietuvių komunistų organizacijos, vadintos Rusijos socialdemokratų darbininkų partijos lietuvių rajonais. Nuo 1917 m. rugsėjo mėn. jie pasivadino Rusijos socialdemokratų darbininkų partijos (bolševikų) lietuvių rajonais. Šių organizacijų vadovai 1918 m. spalio 1-3 d. įsteigė Lietuvos komunistų partiją (LKP), kuri dokumentuose buvo įvardyta kaip Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija. 1919 m. kovo 4 d. LKP susijungė su Vakarų Baltarusijos komunistų organizacijomis ir veikė Rusijos komunistų partijoje kaip bendra Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija. Nuo 1920 m. rugsėjo 5 d. ji veikė kaip atskira pagrindinė organizacija - Lietuvos komunistų partija (LKP). Nuo 1940 m. birželio mėn. tapo sovietinės okupacijos režimo poli-

tine organizacija, kuri 1940 m. spalio 8 d. pavadinta Lietuvos komunistų partija (bolševikais). Nuo 1952 m. spalio 13 d. ji vėl vadinosi Lietuvos komunistų partija. 1989 m. gruodžio 20 d. Lietuvos komunistų partija išsisklaido į dvi grupes - viena jų pasivadina Lietuvos komunistų partija (savarankiška), kita - Lietuvos komunistų partija "ant Tarybų Sąjungos komunistų partijos platformos". Pastaroji nuo 1990 m. balandžio 21 d. pasivadino Lietuvos komunistų partija (Tarybų Sąjungos komunistų partija), o tų pačių metų gruodžio 8 d. - vėl tik Lietuvos komunistų partija. 1991 m. rugpjūčio 22 d. uždrausta, bet veikia Lietuvoje nelegaliai. LKP (savarankiška) nuo 1990 m. gruodžio 8 d. pasivadino Lietuvos demokratine darbo partija ir veikia legaliai.

Vytautas Navaitis
Agentūros "Factum" prie Lietuvos kultūros fondo direktorius

"By tik galim, dirbkem dar"

Kaune savo pirmąją publicistikos knygą pristatė žurnalistas **Juozas Kojelis**

Kauno politiniame ir kultūriname gyvenime neabejotinai svarbus įvykis tai, kad spalio 26 dieną politikos apžvalgininkas Juozas Kojelis Kauno savivaldybės didžiojoje posėdžių salėje skaitytojų teismui atidavė savo publicistikos pirmąjį rinkinį "Iš nakties į rytą".

Knyga sudarė ir redagavo žurnalistas Vidmantas Valiušaitis, iliustravo Dainius Kairaitis, maketavo Marija Šlapikienė, tekstus rinko Inga Baltrėnaitė, Eugenija Čistova ir Eglė Skalskienė, dviejų tūkstančių egzempliorių tiražą išleido "Garso" leidykla, spausdino "Spindulio" spaustu-
vė.

"Ši knyga - tai laisvės bylos atgarsių rinktinė, - kalbėjo gausiai susirinkusiai inteligentijai pristatydamas knygą V. Valiušaitis. - Anapus geležinės uždvaros kažkas vyko, bet tiek mažai apie tai žinojome. Dabar, kai Lietuva tapo vėl nepriklausoma, į ją grįžta idėjos, knygos, žmonės". Knygos įvade "Juozo Kojelio publicistikos rinkinį palydint" V. Valiušaitis rašo: "Prieš dvidešimt penkerius metus Antanas Maceina lietuvių išeiviją, vis giliau smelkiamą Vakarų gyvenimo patogumų ir didįjį pasyvumą savo įsipareigojimąms pavergtos Tėvynės laisvei, žadino blaivinančiu klausimu: nuo ko mes bėgome? Artimos ateities Lietuvos išlaisvinimo viltims nenumaldomai blėstant ir išeivijai operuojant tik ribotomis, bet didžiulio pasiryžimo bei nuolatinės intelektualinės, organizacinės ir finansinės įtampos reikalaujančiomis politinės veiklos galimybėmis, daliai lietuvių tremtinių Vakaruose atlaikyti šitokią laisvės siekiui mobilizuotą nusiteikimą ilgesnėje laiko distancijoje pasirodė per sunku". Tik ne Juozui Kojeliui...

Pažintis su Juozu Kojeliu

Su Juozu Kojeliu susipažinau 1991 metų gegužį. Nuo to laiko ne kartą turėjau progą įsitikinti, kad jam, šiemet gruodžio 2 dieną minėsiančiam aštuoniasdešimties metų jubiliejui, regis, niekada nebuvo sunku. Jei ir buvo, to niekam nebuvo lemta pastebėti. J. Kojelis pabėgo nuo bolševizmo, bet nė per žingsnį nenutolo nuo tautiečių ir jų godų. Anot jo paties, net angliškai taip ir neišmokęs gerai kalbėti. Nepaisant to, lietuviybės reikalus grynė pačiuose aukščiausiuose politikos ir valstybės institucijose sluoksniuose. To moksle vaikų - sūnų Liną, dukras Rasą ir Dainą. Neatsitiktinai viena pačių išpūdingiausių nuotraukų kny-

goje daryta Washington, Baltuosiuose Rūmuose 1987 m. sausio 15 d., kai JAV viceprezidentas George Bush, Linui Kojeliui suteikęs karo laivyno leitenanto laipsnį, sveikina jo tėvą Juozą Kojelį. Kitoje nuotraukos pusėje užrašas: "To Joseph Kojelis - with pride in Your son and respect for You. Sincerely - George Bush". Įdomios istorinės Kojelių šeimos, patyrusios daug skausmo sovietinės okupacijos metais, nuotraukos. Tačiau knygoje svarbiausia tekstai - liudinin-
kai, kaip išeivija nė akimirksniui neprarado vilties, kad anksčiau ar vėliau Lietuva vėl bus nepriklausoma valstybė. Tai buvo Juozo Kojelio viso gyvenimo tikslas, siekis, tam skyrė visą laiką ir energiją, kiek leido galimybės. Tik jo didelio pasiryžimo, nuolatinio intelektualaus ir nelengvo darbo, aukojimosi dėka toji viltis per įvairius žmones buvo palaikoma ir Lietuvoje, nepaisant to, kad daugelis Lietuvoje jau niekuo nebetikėjo.

"Visą sąmoningą savo gyvenimą jaučia bendravimo su žmonėmis iš anapus "geležinės uždangos" alkį. Prieš 19 metų, Romo Kalantos susidėginimo vasara, tuoj po baisių išgyvenimų, pavyko išvažiuoti Lenkijon ir ten mėnesį pabendrauti su keletu mūsų išeivių, gyvenančių JAV. Tai buvo tarsi sapnas. Tada ypač gerai pajutau jų didžiulės pasitangas svetur puoselėti lietuviybę ir savo sielos gėlą dėl kasdienio pojučio, jog esi vergas... Antrašyk tokį dvasinį pakilimą patyriau neseniai - susipažinusi su Juozu Kojeliu, atvažiavusiu į Lietuvą drauge su poetu Bernardu Brazdžioniu", - rašiau "Kauno laike" 1991 m. gegužės 21 d. Mane giliai sujaudino pono Juozo žodžiai, jog išeivija esanti labai daug skolinga tiems, kas Lietuvos nepaliko sunkiausiais jai laikais, kas kentė pažeminimą, fizinį ir dvasinį smurtą. Gyvenimo kasdienybėje kažkaip numalšindavome nerimą keliančias mintis. Kai apie tai prašneko žmogus iš anapus Atlanto, skaudžiai sugėlė širdis...

Tada suvokiau, jog būdami skirtingose paralelėse, to paties siekėme kas kaip sugebėjome. Apie tai ir rašoma knygos skyriuose "Sugrįžimas", "Tezės, aksiomos ir pagundos", "Atgauti laisvę ir valstybės nepriklausomybę", "Lietuva laimėjo - rezistencijos pergalė", "Nepalūžusios širdys" ir kituose. Tai išpūdingas darbas, tikrai būsimantis naudingas jaunajai kartai, vis dar tiek

Renkami duomenys M. Šalčiaus bibliografinėi rodyklei

Naktis Turčinavičienė, Vilniaus Pedagoginio Universiteto bibliotekos vyriausioji metodininkė bei direktorės pavaduotoja, yra atvykusi į Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrą Chicagoje dr. Jono Račkausko kvietimu. Ji čia gausiai randa tėvynėje nesančių duomenų savo senelio, žurnalisto ir keliautojo, Mato Šalčiaus raštų bibliografinėi rodyklei.

Taip pat ji papildys jau 1992 metais išleistą Mato brolio prof. Petro Šalčiaus darbų bibliografinę rodyklę čia surastais leidiniais. Anot dr. Jono Račkausko, Matas Šalčius 1914-1919 m. gyveno JAV, 1918 m. Bostone redagavo "Ateitį", New Yorke išleido lietuviškus kalendorius bei Lietuvos žemėlapi. Centro tvarkomo Pasaulio Lietuvių Archyvo senosios spaudos rinkiniuose



Po rinkiminės pergalės konservatoriai susitinka su spaudos atstovais.

atsispindi ir ekonomikos mokslų daktaro prof. Petro Šalčiaus gyvenimas ir darbai. Centras glaudžiai bendradarbiauja su Vilniaus Pedagoginiu Universitetu.

Arūnas Zailskas



Juozas Kojelis (kairėje), greta Vidmantas Valiušaitis Kauno miesto savivaldybės didžiojoje posėdžių salėje pristato knygą "Iš nakties į rytą". Juozo Valiušaičio nuotr.

mažai žinančiai apie išeiviją, neturinčiai objektyvių istorijos vadovėlių.

Išklausęs darbo pristatymo ir artėjančio jubiliejaus progomis Juozą Kojelį sveikino aktorius Kęstutis Genys, Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas Petras Palilionis, "I Laisvę" fondo Lietuvos filialo pirmininkas Juozas Kairevičius su žmona Vida, Lietuvos Respublikos Seimo nariai Algirdas Katkus, Kazimieras Kuzminskas, Alfonsas Vaišnora, Kauno miesto tarybos nariai, kandidatai į LR Seimą Alfredas Stasiulevičius, Rytas Kupčinskas, Arimantas Dragūnevičius bei Nijolė Ragauskienė, Rimantas Tumosa, kandidatai į LR Seimo narius Feliksas Palubinskas ir Danguolė Sadeikienė, rašytojas Stasys Kašauskas, radijo laida "Katalikų pasaulis" bei kiti inteligentijos atstovai. Daugiau nei valandą po-

nui Juozui teko pasirašinėti autografus savo knygoje, o gėlių glėbius parnešti padėjo į naujuosius namus Kaune giminaičiai. Sugiedota "Ilgiausių metų!", su visais iš širdies pasikalbėta, pakeltos šampano taurės - tarsi niekada nebūtume buvę atskirti abipus Atlanto geležine uždvara. "Tokių pasišventėlių dėka Lietuva vėl laisva", - kalbėjo sveikintojai, Juozą Kojelį vadinę Mokytoju, šviesos skleidėju. Jie dėkojo už dvasios šilumą ir stiprybę, kurios tiek daug viename žmoguje ir tiek išdalinta kitiems.

"By tik galim, dirbkem dar", - žemaičiavo ponas Jonas Kairevičius. Taip ir išsiskirstė vieni kitiems pasižadėję dirbti kiek išgalim Tėvynės labui, vieni kitiems padėti. Nes tai ir yra pati didžiausia gyvenimo prasmė - save atiduoti kitiems.

Audronė Vaitkutė
Kaunas



Žymi visuomenininkė, nepriklausoma Lietuvos žurnalistė Aukšė Aukštikalnienė Lietuvos visuomenei pristato savo žurnalą "Sovietmėšliui - Ne!". R. Šuikos nuotr.

Iš Seimo - į Prezidentūrą

Kadenciją baigiantis Seimo narys, nesibalotiravęs į naująjį parlamentą Algirdas Gričius dirbs Prezidentūroje. Jis pakeis

pirmuoju sekretoriumi į Lietuvos ambasadą Baltarusijoje išvykstantį dirbti vieną Prezidento referentų Dainių Trinkūną. ELTA

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.



-Tax Exempt #36-2927289-

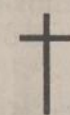
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Kasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -



KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- ✂ LĖKTUVAI
 - ✂ LAIVAI (CRUISES)
 - ✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
 - ✂ AUTOBUSAI
 - ✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
 - ✂ VIEŠBUČIAI
 - ✂ ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Ar esame dėkingi?

Padėkos tradicinei dienai artėjant, JAV-tijų prezidentai paragina savo piliečius tą dieną ne tik švęsti, bet ir dėkoti už tas gėrybes, kuriomis visi naudojasi.

Lietuviai galime jaustis turį pareigą keleriopai daugiau dėkoti. Dėkoti ne tik kaip šio krašto gyventojai, ne tik kaip žmonijos nariai, bet dar ir kaip lietuviai, kurių mintyse ir jausmuose tebegyvena jų tėvynė Lietuva ir joje - lietuviai.

Dėkojame Visagaliui, kad leido mums gyventi šiame krašte, kuris yra pasaulio gerovės viršūnė - materialinės gerovės ir asmeninės laisvės atžvilgiais. Ir mes tomis gėrybėmis naudojames lygiomis tiek ankstesnieji, tiek naujieji, tiek ir naujausieji ateiviai. Naudojames pilniau negu bet kuriame kitame krašte.

Dėkojame, kad po 50 metų mūsų tėvynės pavergimo, po pagausėjusio netikrų pranašų gundymų užmiršti tėvynės nepriklausomybę ir apie ją nekalbėti, nes tai priešinga vykstančiai realybei, taigi, dėkojame, kad kaip tik tokiomis tamsiomis sąlygomis leido pamatyti kitą realybę - vėl atsikūrusią nepriklausomą Lietuvą.

Dėkojame ir už tai, kad okupacijų metais leido Lietuvos kankintojams ir suvedžiotojams šmeižti mus, esančius čia, Vakaruose, ir tuo garsinti, jog tebėra kas kelia Vakaruose balsą prieš Lietuvos pavergimą, už laisvės jai reikalavimą.

Tebus padėka Visagaliui ir už tai, kad jaučiame pareigą dėkoti. Dėkingumo jausmas reiškia priklausymą nuo ko kito. Tos priklausomybės jausmas padeda išsiderinti į gyvenimą su kitais, o taip pat ir su nematoma, bet jaučiamo Visagalio valia, kuri reiškiasi, anot Bernardo Brazdžionio, nelaisvais ir stebuklais.

Primityviam žmogui Senajame Testamente buvo aiškiai pasakyta, kad vieną dešimtadalį viso savo uždarbio per šventyklą gražintų Davėjui kaip padėkos išraiška. Naujame Testamente šis įstatymas nėra pakartotas, nors nėra nei atšauktas. Kristus, įsteigdamas savo Bažnyčią, žinojo, kad ji bus reikalinga misionierių, talkininkų... Žinojo, kad bus daug išlaidų. Jis pasakė, kad visada bus vargšų, kuriuos reikės šelpti. Ir vis tiek jis jokių kapitalų nepaliko ir jokių fondų neįsteigė. Kodėl? O gi todėl, kad įpareigojimas gražinti Dievui dalį savo uždarbio, kaip padėką, pasiliko.

Naujame Testamente šis įstatymas nėra pakartotas, nes Kristus norėjo, kad jo sekėjai ne dėl įstatymo raidės, o iš meilės reikštų padėką dovanų Dalintojų darbais - atiduodami jam, jo misijai tėti, jo darbams remti atitinkamą savo uždarbio dalį. Padėkotų atiduodami proporcingai pagal tai, kiek gauna, o ne pagal tai, kiek kaimynas duoda...

Sakoma, kad dėkingumo reikalauja ir mandagumas. Tačiau yra skirtumo tarp mandagumo ir dėkingumo. Dėkingumas atsiremia į gerą valią ir meilę, o mandagumas gali slėpti ir neapykantą. Mandagumo galima išreikalaus, bet dėkingumas turi būti laisvas žmogaus valios aktas. Nelaisvojo arba vergo dėkingumas yra vertas pasigailėjimo.

770 metų nuo šv. Pranciškaus mirties

Jis buvo slapta palaidotas, kad kūno niekas nerastų

Paulius Jurkus

Šv. Pranciškus, sutvarkęs savo

bažnyčioje paskelbė jį šventuo-

ju, pasakė pamokslą ir paskyrė

ordino reika-

lus, atsisakė

valdžios, atsi-

dėjo misti-

niam gyveni-

mui, pilnuti-

niam Kris-

taus sekimui.

1224 m. Al-

vernos kalne

jis buvo pažy-

mėtas Kris-

taus žaizdo-

mis. Kūną va-

rgino nuola-

tiniais pas-

ninkais, aštria

atgaila, galop

taip paliego,

kad vėliau be-

veik visiškai

nustojo regė-

jimo.

Brolių pa-

tartas, atsigai-

vinimo ieško-

jo Rieti lygu-

moje, Fonte

Colombo ir

Grecio miške,

Sienos mieste

ir Cortonos

kalne, bet tai

negelbėjo -

sveikata vis

blogėjo.

Tada jis grįžo

į gimtąjį savo

miestą Asyžiu,

apsigyveno prie

Šv. Damijono

bažnyčios, vėliau

buvo slaugomas

vyskupo rūmuose.

Čia jis sukūrė

savo garsiąją

"Saulės giesmę"

ir parašė testa-

menta.

Matydamas

savo gyvenimo

saulėlydį, panor

mirti prie Por-

cinkulės koplytėlės.

Ten, brolių

nešamas, palai-

mino gimtąjį

miestą. Mirė

1226 spalio 3 d.

vakare. Visa

tai įvyko prieš

770 metų! Jo

kūnas buvo pa-

laidotas kita di-

ena, spalio 4 d.,

Šv. Jurgio

bažnyčioje

Asyžiuje. Vėliau

ta baž-

nyčia buvo pa-

vadinta Šv. Klaros

vardu.

Šventojo kanonizacija

Šv. Pranciškus buvo kanoni-

zuotas po dvejų metų. 1228 lie-

pos 15 d. popiežius Grigalius IX

atvyko Asyžiun ir Šv. Jurgio

spalio 4 d.

šv. Pranciš-

kaus švente,

o kitą dieną

padėjo pir-

majai akmeni

Šv. Pranciš-

kaus bazili-

kai, kurios

statyba rū-

pintis pave-

dė broliui

Elijui.

Dar po

dvejų metų,

t. y. 1230 m.,

buvo pasta-

tyta apatinė

bazilikos da-

lis, ir ordino

kapitulos su-

šaukti daly-

viai gegužės

25 d. perne-

šė jo kūną.

Brolis Elijas

bijėjo, kad

kūno nepa-

vogtų, o taip

nutikdavo anais

viduramžių laikais.

(Dar ir dabar

garsių žmonių kūnas vagia sen-

sacijų ieškotojai.)

Bazilikos pogrindyje brolis Eli-

jas taip paslėpė kūną, kad niekas

nežinojo, kur jis palaidotas, o

tokioje bazilikoje, kur pilna šven-

tųjų statulų, kitos istorinės sta-

tybos, niekas ir nebandė ieškoti

šventojo kapo.

Ieško šventojo kapo

Taip praslinko 600 metų. 1818

m. Mažesniųjų Brolių konven-

tualų generolas tėv. Juozapas de

Bonis, popiežiui leidus, ėmėsi

ieškoti šventojo kūno. Jo norą

patenkino popiežius Pijus VII,

1818 m. spalio 5 d. davęs leidimą.

Po rūpestingo ieškojimo šven-

tojo kūnas buvo surastas rūsyje

po apatinės bazilikos didžiojo

altorium. Pradžioje reikėjo nuim-

ti tris dideles akmenines plokštes.

Dvi jų buvo sustatytos lygiagre-

čiai ir atremtos į mūrinės rūšio

sienas. Trečioji plokštė buvo



V. K. Jonyno raižinys

Colombo ir Grecio miške, Sienos mieste ir Cortonos kalne, bet tai negelbėjo - sveikata vis blogėjo.

Tada jis grįžo į gimtąjį savo miestą Asyžiu, apsigyveno prie Šv. Damijono bažnyčios, vėliau buvo slaugomas vyskupo rūmuose.

Čia jis sukūrė savo garsiąją "Saulės giesmę" ir parašė testamentą.

Matydamas savo gyvenimo saulėlydį, panor mirti prie Porcinkulės koplytėlės. Ten, brolių nešamas, palaimino gimtąjį miestą. Mirė 1226 spalio 3 d. vakare.

Visa tai įvyko prieš 770 metų! Jo kūnas buvo palaidotas kita diena, spalio 4 d., Šv. Jurgio bažnyčioje Asyžiuje. Vėliau ta bažnyčia buvo pavadinta Šv. Klaros vardu.

Šventojo kanonizacija

Šv. Pranciškus buvo kanonizuotas po dvejų metų. 1228 liepos 15 d. popiežius Grigalius IX atvyko Asyžiun ir Šv. Jurgio

Kariauti reikia, tačiau kariauti reikia civilizuotai. Ir nugalėjajam, uždarytam į kalėjimą atlikti pelnytos bausmės, jau privalu parodyti ir gailestingumą. Iš belaisvių tyčiojasi tik barbarai.

Didysis post scriptum

Skaitytojas turbūt jau pastebėjo, kad tarp skyrelių "Netikėtus susitikimas" ir "Slaptoji klanų kova" yra lyg ir loginė pasakojimo duobė. Pirmesniame skyrelyje kalbama apie "Luokės" savininką V. Kudarauską ir žadama ši bei tą papasakoti apie intriguojantį visuomenės informavimo priemonių pasauli, tačiau tas pažadas taip ir lieka netesėtas. Kodėl?

Kaip spaudoje jau buvo šiek tiek minėta, tuo metu įvyko beveik fantastinis dalykas, kuris šimtu procentų patvirtino mano anksčiau jau kelis kartus minėtą detektyvinę istoriją. Vos "Lietuvos rytas" išspausdino reportažą iš Lukiškių dalį, kurioje buvo kalbama apie V. Kudarauską ir kuri baigėsi sakiniiais: "Iš karto pažadu, kad apie pieno pramonę nieko nekalbėsiu. Šioje vietoje tegul R. Ozolas vargsta be manęs. Mane labiau intriguoja visuomenės informavimo priemonių pasaulis", - namuose išgirdau telefono skambutį ir pažįstamą kameros draugo balsą: "Labas, Sauliau. Aš jau laisvėje".

Žinoma, apsikeitėme džiaugsmo replikomis, pirmaisiais laisvo gyvenimo išpučiais ir tada V. Kudarauskas pasakė: "Žinai, aš dar niekaip negaliu atsigausti, čia vyksta tikras detektyvas. Ar tavo seriale rytoj bus kas nors apie "Luokę"?"

Teko atsakyti, kad bus. V. Kudarauskas tęsė: "Fantastika! Man čia skambino iš... prašė surasti tave. Sakyk, ar dar įmanoma sustabdyti? Jei gali, būk geras, padaryk tai".

Nors ir nenoromis teko važiuoti į redakciją ir išimti tris rytdienos numerio skyrelius, kuriuose buvo kalbama apie "Luokę" ir Lietuvos spaudą.

Atvirai šnekan, tuose išmestuose skyreliuose nebuvo kažko ypač svarbaus ar sensacingo. Turbūt visiems aišku, kad Lukiškėse gautą informaciją, nors dažnai ji būna tikra, nėra lengva pagrįsti dokumentais. Todėl publikuoti tokias žinias yra labai rizikinga. Matyt, sunkoka būtų įrodyti net ir tokią žurnalistų pasaulyje jau plačiai aptarinėjamą žinią, kad "Dienos" redakcija vos ne su pačiu redaktoriumi R. Taraila yra "Luokės" nuosavybė ir išlaikoma iš tų pačių "Luokės" pinigų. Dar sunkiau būtų įrodyti, tarkime, "Luokės" ryšius su kai kuriais dešiniaisiais politikais ar konkrečiau su S. Šalteniu. O gudrybė čia nedidelė, taip daroma visoje Lietuvoje ir tai tikrai ne pačios "Luokės" išradimas. Pinigai akcijoms ar dar kam nors pirkti duodami nereikalaujant oficialių dokumentų, pasitinkint garbės žodžiu arba tam tikro poveikio galimybėmis. Atrodo, kad šiuo metu didžiąją dalį Lietuvos turto valdo įvairūs tarpininkai, atstovai,

pernešti, bet leista aplink karstą rūsį praplėsti ir pagražinti.

Žinią apie šv. Pranciškaus kūno atradimą visiems ordino vienuoliams konventualų generolas paskelbė 1820 m. rugsėjo 7 d. Laikantis popiežiaus Pijaus VII normų ir Apeigų kongregacijos nurodymų, šv. Pranciškaus kaulai buvo surinkti nuo plikų akmeninių sarkofago grindų ir sudėti į metalinę urną - karstą, tam reikalui padarytą iš vario, viduje paausiuota, o išorėje aplieta bronzą.

Tas karstas su šventojo relikvijos buvo patalpintas toje pačioje vietoje, sarkofage, kur iki tol gulėjo. Jis buvo užrakintas dviem raktais. Vienas buvo S raidės formos ir jis buvo atiduotas Šventojo Konvento kustodui, o antras buvo raidės F formos. Jis atiduotas Asyžiaus vyskupui.

Paskui aplink karstą praplėstas rūsysis ir achitektų suprojektuota koplyčia, o prieš šv. Pranciškaus karstą pastatytas altorius, kad kunigai galėtų aukoti mišias.

Vėl atidaro karstą

Praėjo 160 metų, ir tuometiniam konventualų generolui tėv. Vitaliui Bommarco pasirodė, kad šv. Pranciškaus relikvijos nesaugiai ir nepakankamai pagarbiam laikomos. Jis per kardinolą Silvio Oddi, popiežiaus legatą Šv. Pranciškaus bazilikai, prašė popiežių Paulių VI, kad leistų patikrinti šv. Pranciškaus relikvijų būklę. Popiežius leido, paskyrė savo komisiją ir 1978 m. sausio 17 d. suteikė raštišką leidimą.

Relikvijų patikrinimas pradėtas 1978 m. sausio 24 d. Pirma vyko pamaldos, kuriose dalyvavo Šventojo Konvento bendruomenė, popiežiškos komisijos nariai, visų keturių pranciškonišku šeimų generolai, Umbrijos pranciškonų provincijų provincijolai ir Angelių Karalienės konvento kustodas.

Po pamaldų buvo perskaitytas popiežiaus raštas - brevė, ir išimtas iš sarkofago šv. Pranciškaus karstas. Su procesija buvo nuneštas į Šventojo Konvento salę. Ten karstas atidarytas, ir rastos tos pačios relikvijos, sudėtos po

(nukelta į 4 psl.)

Užrašai iš pasmerkųjų namų

SAULIUS STOMA

19

Nesu tiek išžūlus egoistas, kad drįsčiau lyginti Stalino represijas prieš visiškai nekaltus žmones ir dabartinę kovą su nusikalstamumu. Tačiau dabartinės įkalinimo įstaigų sistemos stalinistinės ištakos yra labai akivaizdžios. Žmonės čia iš tikrųjų yra pasmerkiami degraduoti, į kalinius žiūrima kaip į gyvulus.

Buvau šitų pasmerkųjų pusėje. Galbūt kai kam pasirodys, kad per daug juos užjaučiu. Tačiau aš pats dabar tvirtai žinau - pirmiausia jie visai yra žmonės. O tas, kuris galutinai praranda bet kokią žmogiškumą, paprasčiausiai yra psichinis ligonis. Tokių Lukiškėse irgi pasitaiko, nors jiems ten tikrai ne vieta.

Tai - apie nuteistuosius. Dar sudėtingesnė yra tardomųjų būklė. Teisinė sistema turi aiškiai atsakyti į klausimą, kas tai yra ikiteisminis suėmimas - bausmė ar priemonė? Jei vis dėlto tai tik kardomoji priemonė, palengvinanti bylos tyrimą, visus tardymo izoliatorius bei areštines būtiną nedelsiant pertvarkyti. Dar nuteistas žmogus, jei reikia, gali būti tikrai izoliuotas, bet ne kankinamas.

Tačiau kas imsis šitų ryžtingų veiksmų. Pabuvus tenai, man sunku patikėti, kad šita sistema pati save reformuos. Ji tikrai nėra tuo suinteresuota.

Epilogas be pabaigos

Politikai neturėtų bijoti, kad pabandę sutvarkyti humanizuoti kovą su nusikalstamumu, praras griežtų priemonių reikalaujančių rinkėjų pasitikėjimą. Iš tikrųjų totalitarinio represinio mąstymo žmonių Lietuvoje dar labai daug. Tai irgi tas pats stalininis palikimas. Tačiau argi visuomenės autoritetai turi su juo taikytis, pataikauti, o ne pabandyti pakeisti?

Aš tikrai neraguinu glostyti nusikaltėlių ir jiems nuolaidžiauti. Iš tikrųjų netgi patys bent kiek mąstantys nusikaltėliai supranta, kad leisti visiems daryti, kas ką nori, neįmanoma. Tai būtų vadinamasis "bespriedielas".

Tačiau kai už teisingumą kovojama pagal "bespriediolo" logiką - kas stipresnis, o ne kas teisingesnis, - nieko gero nebus.

Lietuvos gangsteriai netgi turi taisyklę, kad keršyti kalinius kankinančiam policininkui galima tik tada, kai jis tai darė nelieptas viršininkų ir persistengdamas - vadinasi, tik tada, kai pats policininkas ėmėsi "bespriediolo".

statytiniai. Tikrieji šeimnininkai gali būti ir visai padorūs verslininkai, ir mafijos bei užsienio slapųjų tarnybų struktūros. Kas patikrins, kai viskas slypi miglose?

Parašęs pastarąjį žodį prisiminiau V. Krėvės apysaką "Miglose". Anot jo, prieš sovietų okupaciją pati Lietuva ir pirmiausia jos žmonių samonė ėmė grimzti į miglas. Tada prisiminiau ir kitą dalyką. Šią vasarą istorikas Z. Butkus paskelbė sensacingus faktus apie bolševikų finansinę paramą opozicinei tautininkų spaudai 1924-1926 metais. Apie pinigų gavimą žinojo patriotinės Tautininkų sąjungos lyderiai A. Smetona ir A. Voldemaras, o pinigus grynaisiais imdavo tas pats prozininkas ir dramaturgas V. Krėvė. Po to sekė bolševikų "sankcionuotas" gruodžio 17-osios perversmas, ir svetimos valstybės pinigų tautininkų spaudai jau nebereikėjo - ji tapo oficiozinė.

Čia jokių būdu nenorėčiau brėžti paralelių tarp A. Smetonos ir V. Landsbergio, A. Voldemaro ir G. Vagnoriaus ar juo labiau tarp V. Krėvės ir S. Šaltenio - ir ne vien todėl, kad istorinės asmenybės visada atrodo daug didesnės nei iš arčiau matomi žmonės. Šikart moralas būtų toks - valstybės priešai veikia gerokai subtiliau, nei mano žmogus iš gatvės.

Tačiau kalbėjome apie miglas. Manau, kad, pabuvus Lukiškėse, miglų mano galvoje gerokai sumažėjo. Klostėsi gana aiškus vaizdas, kodėl aš patekau tarp pasmerkųjų ir kam to reikėjo. Čia dar ir V. Kudarauskas, lyg ir atsiligyindamas už draugišką reportažą pakeitimą, o gal net jo paties ištraukimą iš kalėjimo, pažadėjo duoti ypač sensacingos medžiagos.

Laikasėjo, o kameros draugas vis dėsė ir atsikalbinėjo. Laukdamas niekaip negalėjau pabaigti šito post scriptum, nors pagrindinė knygos dalis buvo jau seniai atiduota į spaustuve. Supratau, kad tai yra paprasčiausias laiko tempimas ir kad mano teoriją patvirtinančių dokumentų šiuo metu negausiu.

Spaudoje tuo metu rutuliojosi kita detektyvo atšaka apie buvusių etatinių KGB darbuotojų bandymus reketuoti "Luokę" arba apie jos pačios norą už pusę milijono dolerių išsipirkti iš valdžios ir spaudos nemalonės. Buvo kalbama apie 400 tūkstančių kyšių pačiam Prezidentui ar jo aplinkai. Intriga buvo įsukta meistriškai.

Visa tai, kaip ir kai kurie nauji įvykiai, mano teoriją dar sustiprina, nors ir vėl nepateikė šimtaprocentinių įrodymų. Kokia gi ta teorija?

Čia tenka grįžti prie garsiojo "Voratinklio". Per patį buvusių KGB agentų demaskavimo įkarštį prieš 1992 metų Seimo rinkimus opozicinėje "Tiesoje" pasirodė toje pačioje, kaip ir "Voratinklio" autoriai, komisijoje dirbusio B. Genzelio publikacija apie agentų

(nukelta į 4 psl.)



■ Norvegijoje dabar jau yra 630 tūkst. metusių rūkyti žmonių. Metusieji rūkyti - tie, kurie rūkė kas dieną, o dabar visiškai nerūko. Dar 200 tūkst. kas dieną rūkusių dabar rūko tik "su kompanija". Taigi greitai Norvegijoje bus tiek pat neberūkančių kas dieną, kiek ir rūkančių (apie 1,1 milijono).

■ Spalio 21 d. 38 metų amerikiečių popžvaigždė Madonna tapo motina. Los Angeles Gerojo Samariečio ligoninėje ji pagimdė 2,97 kilogramo sveriančią mergaitę, kuriai duotas Lourdes Marija Ciccone Leon vardas. Dabar Madonna, kūdikis ir jo tėvas, dainininkės asmeninis treneris Carlos Leon, ilsisi kartu. Anksčiau scenos žvaigždė begėdišku elgesiu bei drastiškais dainų tekstais mėgo šokiruoti visuomenę. Dabar Madonna tvirtino, jog tikisi išauginti mergaitę "gera katalikę".

■ Ispanijos karalius Juan Carlos skrisdamas virš Baltarusijos į Korėją pasiuntė iprastinę telegramą šalies vadovui, bet ji buvo adresuota "jo ekselencijai prezidentui" Stanislavui Šuškevičiui, nors šios šalies prezidentas jau daugiau kaip dvejus metus yra Aleksandras Lukašenka.

■ Kaltinamas nelegalių ginklų būrių organizavimu buvęs Gruzijos gynybos ministras bei šešėlinis naftos magnatas Tengizas Kitovanis nuteistas aštuonerius metus kalėti, o visas jo turtas konfiskuotas.

■ Gyvybė žemėje galėjo atsirasti milijonus metų anksčiau nei manyta. Tai paskelbė tarptautinė mokslininkų grupė. Jie radę įrodymų, jog bakterijos ar kiti tokie pat maži organizmai gyvavo dabartinėje Grenlandijos teritorijoje prieš 3,8 milijardo metų, tai yra 300-400 milijonų metų anksčiau, nei buvo manoma.

■ Popiežius Jonas Paulius II pareiškė, jog doktrina, kad Dievas sukūrė žmogų pagal savo atvaizdą, ir Charles Darwin evoliucijos teorija neprieštarauja viena kitai ir yra suderinama su krikščionių religija.

■ Kardinolas Joseph Bernardin, miręs lapkričio 14 d., palaidotas lapkričio 20 d. Chicagoje.

Nuostabus "Moters savaitgalis"

Aurelija M. Balašaitienė

Š. m. spalio 25, 26 ir 27 dienomis Lemonto Pasaulio Lietuvių centre įvyko trijų dienų turiningas savaitgalis, pradėtas literatūros vakaru, kitą dieną tęsimas su nepaprastai vertingomis ir įdomiomis specialiosiu paruoštomis paskaitomis ir sekmadienį baigtas šventomis Mišiomis ir iškilmingais pietumis. Literatūros vakare dalyvavo Nijolė Jankutė-Užbalienė, Julija Švabaitė-Gylienė ir Aurelija Balašaitienė. Penktadienio ryte, po trumpo, bet labai oraus atidarymo su savaitgalio organizatorės Bronės Nainienės žodžiu ir kun. Algirdo Palioko invokacija, prasidėjo paskaitų sesija. Gaila, kad "moters" savaitgalio pavadinimas atbaidė vyrus, nes visos, puikiai paruoštos, paskaitos lietuškos, ne išimtinai moteris, bet ir vyrus. Tai specialios skaitytos paskaitos apie

sveiką, senėjimo procesą sustabdantią mitybą, vaistažolių naudojimą, kurios jau ir Amerikoje, ir Vokietijoje užkariavo receptų rinką, su konkrečiais patarimais apie jų gydymo galia ir nuosaičių bei atsargų jų vartojimą. Kitos paskaitos lietuškos patarnavimus, apsaugojimą nuo apgavysčių, nekilnojamo turto pirkimo bei pardavimo problemas. Nuo konkrečių kasdieninio gyvenimo patarimų, buvo pereita į literatūrą ir istoriją, nagrinėjant skirtingus moterų dvasios veidus užsienio rašytojų romanuose ir moterį Lietuvos istorijoje. Buvo taip pat kalbama apie pilietinius išipareigojimus, balsavimą ir t. t. Tai ciklas paskaitų, kuriomis turėjo domėtis kiekvienas inteligentiškas asmuo, neatsižvelgiant į lytį. Taigi buvo beveik juokinga uždarymo pietų metu salėje matyti labai daug vyrų -

mat jiems yra žinoma, kokius skanius patiekalus pagamina moterys...

"Moters savaitgalis" jau tapo tradicija, pirmą kartą įvykęs pereitais metais. Mano siūlymas būtų jį tęsti, bet organizatorėms jį "perkrikštyti" "šeimos savaitgaliu". Esu tikra, kad paskaitose nedalyvavę vyrai turi apgalvesti savo nedalyvavimą, bet jei ateinančiais metais tokio pobūdžio renginys bus pavadintas "šeimos savaitgaliu", tai abejonės nėra, kad jame ir jie dalyvaus. Vis tik tenka stebėtis, kad jų nepatraukė programa, kuri buvo pakartotinai skelbiama spaudoje, išvardinant visas temas, o jų aktualumu ir nauda abejoti netenka. Organizatorėms reikia pareikšti padėką ir pagyrimą už taip puikiai suplanuotą turiningą, naudingą ir visapusiškai įdomų savaitgalį.



770 metų nuo šv. Pranciškaus mirties

(atkelta iš 3 psl.)

1819 m. atradimo.

Relikvijos buvo stropiai apžiūretos, smulkiai aprašytos. Medikų komisija patarė šventojo kaulus dezinfekuoti ir šiek tiek sustiprinti, nes jie buvo labai trapūs ir purūs.

Paskui kaulai sudėstyti anatomiškai tvarka stiklinėje urnoje, kuri kovo 3 d. buvo aklinai uždaryta, iš jos ištrauktas oras, įleista šiek tiek azoto, kad kaulai geriau išsilaikytų. Tada urna vėl buvo įdėta į tą patį metalinį karsą ir užrakinta 1824 m. pagamintais raktais, kurie turi S ir F formas. Karstas vėl patalpintas tame pačiame sarkofage.

Anatomiška tvarka sudėjus jo kaulus, pasitvirtino jo laikų biografo teigimas, kad jis buvo mažo

ūgio - 1 metro ir 57-58 centimetru.

Šv. Pranciškaus relikvijų patikrinimas ir jų autentiškumo patvirtinimas yra labai reikšmingas pranciškonams ir šv. Pranciškaus gerbėjams. Tai sudarė gerą progą prisiminti šventojo darbus, jo didelę įtaką visam krikščioniškam pasauliui. Jis nuvalė laiko dulkes ir nuskaidrino visą gyvenimą, atgaivino mokslą ir meną. Jis vėl visiems parodė Gyvąjį Kristų.

-o-

Šv. Pranciškus buvo gimęs 1182 m. Asyžiuje, mirė irgi Asyžiuje 1226 m. spalio 3 d. Gyveno tik 44 metus ir per savo trumpą amžių sugebėjo taip giliai paveikti visą gyvenimą. Jo įtaka ir šiandien jaučiama.

Kauno bedarbiai vyksta į stažuotes Vokietijoje

Šiais metais į stažuotes Vokietijoje išvyko 12 Kauno bedarbių. Iš 22 Kauno darbo biržoje išregistravusių stažuoti norinčių bedarbių Vokietijos darbdaviai pasirinko aukštos kvalifikacijos statybininkus, mūrinius ir stalius.

Į Vokietiją stažuoti priimami 18-40 metų amžiaus žmonės, turintys profesinį išsimokslinimą bei dvejų metų darbo pagal specialybę stažą.

Stazuotojai turi patys susimokėti už kelionę, maitinimą, buto nuomą. Vidutinis stažuotojo darbo užmokestis yra 10-22 Vokietijos markių už valandą. Per savaitę reikia dirbti ne mažiau kaip 40 valandų. **BNS**



Vilnius. Rudeniška Vilnelė.

R. Šuikos nuotr.

Užrašai iš pasmerktyjų namų

(atkelta iš 3 psl.)

medžioklę. Lyg ir neutralizuodamas "Voratinklio" sukeltą išpūdį, kad buvusių KGB bendradarbių daugiausia yra kairėje pusėje, B. Genzelis paminėjo keturis "Lietuvos aidų" darbuotojus, turinčius tokią pačią praeitį. Žinoma, kad manęs, kaip laikraščio vadovo, tokia informacija negalėjo nesudominti. Mėginau pasitikrinti ją savo kanalais, nors jau anksčiau buvau supratęs, kad šiais subtiliais klausimais šimtaprocentiniai įrodymai beveik neįmanomi. Vis dėlto ir atsižvelgus į tokios informacijos reliatyvumą, daugiau ar mažiau susitępusių žmonių koncentracija "Lietuvos aide" atrodė gana stubinančiai.

Iki mano, žinoma, gerokai pavėluoto viešo atsiprašymo dėl "Voratinklio" publikacijų buvo likę dar gerų pustrėčių metų, tačiau jau ir tada puikliausiai suvokiau, kad prisilietimai prie KGB galėjo būti labai įvairūs: nuo 99 procentais prievartinių iki visiškai savanoriškų, nuo niekam (išskyrus save) blogo nepadariusių iki pačių niekšingiausių. Taigi tikrai neieškojau preteksto atleisti įtariamuosius iš darbo ar kitu būdu paveikti. Žurnaliste "Lietuvos aide" yra dirbusi netgi buvusi etatinė LTSR saugumo komiteto darbuotoja. Kai trumpas jos sekretoriavimas VSK iškilo viešumon, iš darbo ji išėjo be mano iniciatyvos. Buvau gana anksti išpėtas, kad vienas artimas mano pagalbininkas tikriausiai buvo lagerių "ožys" ir todėl gali būti lengvai valdomas tu, kurie turi įrodymų. Tada, dar gerbdamas tą, matyt, daug iškentėjusį žmogų, stengiausi nekreipti į tai dėmesio. Bandžiau laikytis irgi viešai deklaruoto principo, kad svarbu, ką žmogus daro dabar, o ne anksčiau. Pragaras tikrai grįstas gražiais principais, tad ir pastarasis jų leido klaidingai diferencijuoti įtariamuosius "Voratinklyje", o vėliau pražudė ir patį "Lietuvos aidą", paversdamas jį vos ne paprasčiausiu "stogu".

Čia ir dabar negaliu išsamiai išdėstyti visų KGB įpėdinių veiklos

"Lietuvos aide" peripetijų. Nenoriu būti apkaltintas šnipomanija, tačiau jokių būdu nesu naivuolis, galvojančias, kad vos paskelbusi nepriklausomybę Lietuva tapo visai neįdomi kokios nors didelės šalies slaptosioms tarnyboms. Ir ypač tos šalies, kurios tarnybos išlaikė savo rankose visus agentūrinio darbo siūlų galus.

Natūralu, kad stiprėjantis "Lietuvos aidas" visą laiką buvo ypatyngame šitų tarnybų taikiklyje. Čia galėčiau pateikti daugybę pavyzdžių. Galimybė daryti įtaką dešiniajam laikraščio buvo vertinama gerokai labiau nei kokiame nors kairiajam. Tai irgi lengvai paaiškinama. Ipiršti "Lietuvos aidui" kokią nors provokaciją buvo nemaža sėkmė. Visą labai subtilių tokių provokacijų darymo "mechanizmą" beveik išsiaiškinau 1993 metais. Kai kelias joms buvo užkirstas ir kai nepavyko pirmasis perversmas redakcijoje, savo noru laikraštį paliko dešiniųjų žurnalistų žvaigždė - savotiškai talentingas, mano paties į spaudą atviliotas žmogus, vienas iš keturių B. Genzelio paminėtų "Lietuvos aidų" darbuotojų. Netrukus po mano nuvertimo jis, žinoma, sugrįžo atgal. Sugrįžo, beje, vos ne visi tokio tipo veikėjai ir gana pagarsėjusios (netgi JAV) veikėjos. Ar dar reikia pridurti, kad mano nuvertimo režisūroje aktyviausias buvo visas be išimties B. Genzelio ketvertukas, net ir tas žmogus, kuris dar išvakarėse visiems atrodė vos ne nesveikai mane įsimylėjęs.

Tuo metu dar galėjo kilti abejonų, kas visus tuos žmones vienu metu timptelėjo už virvūčių. Turima slapta informacija galėjo panaudoti ir visai legali Lietuvos politinė organizacija. Atsidūrus Lukiškėse, visos abejonės dinga. Politinei organizacijai galėjo užtekti jėgos pakeisti "Lietuvos aidą" vyriausiąjį redaktorių, tačiau iškelti jam byla, o po to be jokio rimto preteksto iškelti ir kalėjimą galėjo tik tie, kurių įtaka ir poveikio galimybės yra daug platesnės. Sunku patikėti, kad vien dėl politinių simpatijų pareigūnai drįstų imtis akivaizdžiai neteisėtų ir rizikingų sprendimų. Jau atsidūrus laisvėje ir patyrinėjus visą grandinę slapta režisūra tapo dar akivaizdesnė.

"Kad Čiurlionio žvakė šviestų visose koncertų salėse..."



Mūza Rubackytė

P. Palys

Iš Paryžiaus į JAV buvo atvykusi plačiai pasaulyje Lietuvos vardą garsinanti pianistė Mūza Rubackytė. Apie ją muzikos įrašus aptariančiame žurnale "USA Fanfare" muzikos kritikas Adrian Corleonis išsireiškė: "Mūza Rubackytė - viena geriausių šios generacijos pianisčių".

M. Rubackytės koncertas rengtas Lietuvos Respublikos Generalinio Konsulato, kartu su Vengrijos Generaliniu Konsulatu ir LB NY apygarda, įvyko Vengrijos konsulato patalpų salėje New Yorke, lapkričio 6 d. Koncerto programoje: Bach-Busoni, Beethoveno, Čiurlionio ir Liszto opusai.

Nuaidėjus paskutiniams Liszto muzikos garsams, pianistei Mūzai Rubackytei šiek tiek spėjus pailsėti, pakviečiau ją atsakyti į keletą klausimų.

- Su kokiais planais atvykote į šią Atlanto pusę?

- Mano apsilankymas JAV nebus skirtas poilsui. Savo kelionę Amerikoje pradėjau nuo Rhode Island valstijos, koncertu RI konservatorijoje, Master Class meistriškumo kursuose. Šį vakarą (lapk. 6 d., P. P.) atlikau koncertą čia, New Yorke, o rytoj (lapk. 7 d., P. P.), skrendu į Chicagą, kur esu sutaręs pasimatymą su Chicagos simfoniniu orkestru. Grosiu Chicagos klasikinės muzikos radijo stotyje ir atliksiu koncertą Jaunimo centre.

- Praėjusiais ir šiais metais su didele sėkme dalyvavote muzikos festivaliuose Amerikoje. Gal tas jums padės įsitvirtinti ir šitame žemyne?

- Jau padeda! Prestižiniame Newport, RI, muzikos festivalyje groja tik debutantai. Dar nebuvo nutike, kad per festivalio 29 metų gyvavimo laikotarpį, kas nors būtų pakviestas rečitaliui atlikti du kartus. Aš ten rečitalius turėjau pernai ir šiemet, o ateinančią vasarą ir vėl esu pakviestas. Kontraktas pasirašytas. Taigi jau bus trečias kartas! Šiuo atveju esu išskirtinai pagerbta. Į festivalius atvyksta daug garsių muzikų ir muzikos žinovų. Su jais už-

mezgami ryšiai, kurie, savaime aišku, man būna didžiai naudingi.

- Žinau, esate didelė M. K. Čiurlionio gerbėja. Kuo jis jums ypatingas?

- Čiurlionis yra išskirtinis kompozitorius. Jis yra mūsų dvasia. Aš esu gimusi šeimoje, kurioje visi namiškiai buvo muzikai. Mūsų namuose Čiurlionio muzika mane lydėjo nuo pat mano lopšelio dienų. Čiurlionio muzika, kurią aš groju, man yra tapusi "mano vaiku". Tuo man ji ir yra ypatinga. Mano didžiausia svajonė, kad tą "mano vaiką" pažintų ir jį pamiltų visi, kuriems jo vardas dar nieko nesaiko. Mano troškimas - visose koncertų salėse įžiebtį Čiurlionio muzikos žvakę.

- Jei aš dabar Jus papraščiau paskambinti ką nors iš pasaulinių klasikų, ką pasirinktumėte?

- Tai nelengvas klausimas. Jeigu kalbėsime apie šio vakaro koncertą, atsakymas būtų vienas, o po savaitės kitas, nes mano repertuaras yra labai platus ir keičiasi. Todėl konkrečiai į šį klausimą atsakyti negaliu.

- O kam atitektų pirmenybė iš dabartinių Lietuvos kompozitorių?

- Londone išeinančiame žymiausiame muzikos žurnale "Gramophone" šį mėnesį pasirodė didelis straipsnis apie muziką ir muzikus Lietuvoje. Tai anglų žurnalistų nuopelnas. Su jais turėjau ilgą interviu. Dabar Lietuvoje yra daug gabių kompozitorių. Aš jų kūrinius groju. Stengiuosi su jais supažindinti ir savo studentus. Lietuviškai muzikai Europoje dėmesys yra. Kompozitorių pavardžių nenorėčiau minėti, nes tai būtų ilgas sąrašas.

- Nenusileidžiu! Prašau, nors vieną pavardę.

- (Juokiasi...) Vieną pavardę... Kaip aš galiu pasakyti vieną, kai yra ir Balakauskas, ir Kutavičius, Juzeliūnas, Barkauskas... Kaip aš galiu išskirti vieną iš daugelio?

- Jūs esate pasakiški: "Mano vie- (nukelta į 8 psl.)"

Kaip tyčia, 1995 metų rudenį neblogai atsiskleidė labiausiai išgarsėjusių finansinių grupuočių senasis kagėbistinis pamušalas. Visos jos vienu ar kitu metu labai domėjosi ir "Lietuvos aidu". Įdomių minčių sukėlė ir gruodyje išprovokuota bankų krizė.

Kartais gali pagalvoti, kad Lietuva visiškai nėra laisva šalis, kad kiti ją valdo daug tvirčiau net nei sovietiniais laikais, nes tas valdymas yra slaptas ir todėl gerokai sunkiau panaikinamas. Tada Pasmerktyjų namais jau reikėtų vadinti visą šalį.

Sėdėdamas Lukiškėse taip ir galvojau. Paleistas šiek tiek apsiraminau. Ėmiau tikėtis, kad galbūt viską išsiaiškinti, išsklaidyti miglas pavyks mums patiems, kad tai neliks tik ateities istorikų mokslinių darbų tema.

Galbūt pasmerkietieji dar turi vilčių?

Pabaiga

Arnas Ališauskas

Sonetas ta pačia tema

*toks laikas būna vėlinės tamsu
dar nesukūriau karalystei vardo
atleisk mane nuo šito juodo darbo
atleisk kūrėjau man vis tiek baisu*

*baisu ne tai kad viskas trupa dūšta
ir vandeniui atslūgus pasilieka
dvi trapios kaukolės ir nieko kito nieko
atkaraliauta puotose atūžta*

*švelniausi praeiksmiai paguodos žodžiai žiaurūs
prašau kaip tėvo atitolink taurę
ir aš visiems laikams paliksiu šalį*

*man nereikėjo skeptrų nei karūnų
karaliau užsakyk mišias už sūnų
ir parašyk legendą apie gralį*

Premjera Lietuvos Akademiniamedramos teatre



Teatro režisierius Jonas Vaitkus (dešinėje).

R. Šuikos nuotr.

Spalio 1 d. režisierius Jonas Vaitkus bei dailininkas Jonas Arčikauskas sukvietė žurnalistus į akademinį dramos teatrą ir papasakojo apie artėjančią premjerą - Oskaro Milašiaus "Migelį Manjarą". Muziką sukūrė Algirdas Martinaitis, pagrindinį personažą vaidina vienintelis kviestinis aktorius - kaunietis Valentinas Masalskis.

Režisierius papasakojo, kad buvo naudotasi Petro Kimbrijo vertimu, kad pjesė Lietuvoje inscenizuojama pirmą kartą. Aktoriai vaidins be dublerių, iš neįprastų J. Vaitkaus spektakliuose veidų čia pamatysime Vilniaus Mažojo teatro aktorį S. Račkį. J. Vaitkus pasidžiaugė, kad repeticiuose nebūta nei didelio abejingumo, nei aktorių išsistygavimo.

Spektaklio tema, anot režisieriaus, - donžuanizmas, naujų dvasinių teritorijų įvaldymas ar bent pastanga, kartais bergždžia, tai padaryti. O pjesėje ir analizuojamas žmogaus susidūrimas su kitu žmogumi, su menu, religija. Be abejo, visa tai daroma netiesmukai, suvokiant, kad yra ne viena galima veikimo kryptis. Tereikia pasirinkti arba viena, arba kita, jokių kompromisų... Šiuo atžvilgiu pjesė "Migelis Manjara" išsiskiria iš viso pluošto kūrinių Don Žuano gyvenimo tema. Sudėtingumas tas, kad tos pačios amžinosios idėjos iš-

sakytos poetine kalba. Spektaklio kūrėjai siekė išlaviruoti tarp metaforos ir konkrečios emocijos.

Spektaklio kūrimo aplinkybės daugmaž įprastos: dėl pinigų stygiaus dailininkas kūrė šiek tiek kitokias dekoracijas. Beje, Lietuvoje veikiantis Oskaro Milašiaus centras spektakliui nedavė nė cento, pasiteisindamas tuo, kad yra tik formaliai šiuo vardu besivadinanti organizacija.

LM informacija



Aktorius Valentinas Masalskis spektaklio metu.

R. Šuikos nuotr.

Ar reikia religijos muziejaus?

Vladislovas Telksnys

Rezistentas, Kauno kalėjimo ir Stutthofio koncentracijos lagerio kalinys

Lietuvos žmonės, ypač vyresnės kartos, negali užmiršti tų laikų, kai okupantų diriguojamas siautėjo brutalus ateizmas, kai buvo verčiami kryžiai, kopolytulpiai, net tris kartus išniekintas ir nusiaubtas Kryžių kalnas. Apytikriai iš šešių šimtų nacionalizuotų koplyčių dingo

religiniai meno turtai, o kokia daugybė Lietuvos bažnyčių išniekinta! Iš jų dalį meno turtų pagriebė valdžia, o kitus išvogė, sunaikino įvairūs vertėivos, valkatos, kuomet vienoje uždarytoje bažnyčioje buvo įdaryta javų, knygų sandėliai, kitose - malūnai, kino teatrai, mechaninės dirbtuvės, sporto salės, o trečios apgriautos ir uždarytos. Iš visų Lietuvos bažnyčių didžiausią išniekinimą patyrė Vil-

Intelektualus "poetinio Druskininkų rudens" žavesys

Vytautas Rubavičius

Spalio 11-13 dienos, penktadienis, šeštadienis ir sekmadienis. Daug kalbų, žmogiškos šilumos, poetinio bendrumo. Jau įprasta, kad rudenį poetai ir kritikai suvažiuoja į Druskininkus, gerisi vienas kito kūryba ir minčių blyksniais. Atvyksta ir svečiai, ypač latvių bei lenkų. Suprantama, galima tik nujausti, kiek jėgų organizatoriui poetui Kornelijui Platelui kainavo šį jau vienuoliktus metus vykstantį poetinį šurmulį paversti mūsų kultūrinio gyvenimo įvykiu. Jotvingių premijos laureatu šį kartą tapo literatūros kritikas iš Klaipėdos Marijus Jonaitis.

Bene pagrindinis "rimtasis" darbas - tai diskusija. Šįkart jos tema buvo "Intelektualumas literatūroje". Kadangi joje teko aktyviai dalyvauti, tai ir pabandyti paryškinti kai kurias joje išsakytas mintis.

Buvo kalbama apie intelektualumą, prisiskaitėliškumą ir kitus "protingus" dalykus. Kaip visada išvalgomis žaižaravo Sigitas Geda, tiksliai metodologiškai į pašnekovo silpnąsias vietas badė Bronys Savukynas, šurmuliauo autoritetų nepripažįstantis jaunimas. Iš pradžių buvo prisiminta senoka autentiškos ir neautentiškos saviraiškos prieštara, kai intelektualumas, intelektas laikytas kliūtimi tiesioginiams išgyvenimams perteikti meno kūriniuose. Kiek pagrįsta yra ši prieštara, gana giliai įsidedusi į mūsų savivokos smegenis? Suprantama, kai intelektualumas suvokiamas vien kaip prisiskaitėliškumas, erudicijos rodymas, nuogų schemų konstravimas, - šitai menkina kūrinių emocinį poveikumą. Tačiau ar pačios emocijos yra didelė poetinių kūrinių vertybė? Juk jausmingumas - dažniausiai paviršutiniškas, banalus, klišinis santykis su aplinka. Sigitas Geda ypač pabrėžė aistringumo, aistros, savotiško laukiniškumo svarbą poetinei kūrybai. Jis sakė, jog didieji XX a. literatūriniai sąjūdžiai programiškai siekė grįžti prie archetipinių žmogaus psichikos, žmogaus sąveikos su pasauliu slu-

ksnių. Aistringumas virsta tikrąja kūrybine energija. Kaip tad randasi naujos ir paveikios poetinės kūrybos formos? Jos neišmanomos be tam tikros disciplinuojančio, tvarkančio intelekto veiklos. Nors niekas ir negalėtų tiksliai pasverti, kiek ir kada to intelekto reikia. Profesorius, poetas Tomas Venclova sakė, jog jam artimesnė yra su klasicistine tradicija susijusi poetika, jis iš anksto žinąs tam tikrus būsimos eilėraščių metmonis. Poezijoje vyrauja poetinė funkcija, poezijai svarbi pati kalba. Poetinė kūrybą sąlygiškai galima skirstyti į išcentrinę ir įcentrinę. Išcentrinė grindžiama prigimtimi, gaivalu. Tokie poetai lauko nusistovėjusias normas, siekia išreikšti archetipinį sluoksnį. Paradoksalu, jog, laudydami normas, konvencijas, jie skverbiasi gilyn, kur ryškėja esmingesni būdingi ir labai paveikūs įvaizdžiai. Įcentrinė poezija - labiau disciplinuota, sąmoningai tesianti tam tikrą literatūrinę kūrybos tradiciją. Šios "srovės" atstovai - T. S. Eliotas, K. Kavafis, A. Nyka-Niliūnas. Suprantama, vėlei sunku nubrėžti kokias nors aiškias šių dviejų "srovių" ribas, vis dėlto poetinis skirtingumas yra gana aiškus. Mindaugas Kvietkauskas kalbėjo apie mūsų kultūroje funkcionuojantį poeto "įvaizdį". Poetas yra savotiškas marginalas, nepripažintas, maištininkas. Tas įvaizdis turi savą privalumą. Tačiau šiuo metu jaučiama erudito, akademinio sluoksnio atstovo - poeto stoka. Kadaise tokie buvo Balys Sruoga, V. Mykolaitis-Putinas. Toks poetas dirba akademinį humanitarinį darbą, jo kūryba sąmoninga, reflektivi, jis sugeba aiškinti literatūros raidą, įtvirtinti literatūros reikšmingumo nuostata. Tie du poetų "įvaizdžiai" tam tikru atžvilgiu turėtų atsverti vienas kitą ir sykiu teiktų daugiausiai galimybių poetinei saviraiškai, labiau disciplinuotų ir pagilintų auditorijos požiūrį į poetinę kūrybą.

Buvo paliesti autentiškos būties esminiai bruožai, autentiškos ir neautentiškos būties sąveika. Vokiečių filosofas M. Heideggeris neautentiška egzistencija laikė būvimą "kaip kiti" viešumoje. Kasdieniškajai žmogaus būčiai būdingas plepumas, smalsumas ir dviprasmiškumas. Plepumas yra paviršutiniškas kalbėjimasis, laikantis įprastų bendravimo taisyklių, nesistengiant suprasti to, kas sakoma. Smalsumą grindžia žmogaus sugebėjimas numatyti ateitį ir susitikti su pasauliu, tačiau

ta susitikimą inspiruoja ne noras suvokti regimų dalykų esmę, o vien geidimas išvysti kuo daugiau naujų dalykų. Naujumas dėl paties naujumo. Smalsumas yra nelyg narkomanija, jam patenkinti reikalingi vis "naujesni", egzotiškesni įvykiai ar objektai. Dviprasmiškumas kyla iš to, kad nesistengiama skirti esmiškų ir neesmingų dalykų. Rimti dalykai gali būti nupasakojami paviršutiniškai, o įprastiems dalykams gali būti teikiama nepaprasta reikšmė. Atsiduodama viešumui, žmogaus būtis lyg susvetimėja, nuo jos nuslepiamos jos pačios galimybės. Tai vidinis nuopuolis - ipuolama į neautentiškos kasdienybės nereikšmingumą. Autentiškos būties galimybė veriasi patiriant siaubą. Siaubas neturi objekto, jis tiesiog kreipia žmogaus būtį į jos pačios buvimą pasaulyje, atbriboja ją nuo viešumo. Autentiška būtis "pasigirsta" sąžinės šauksme. Sąžinė kalba, tačiau ji nieko nepasako. Ji kyla iš pačios žmogaus būties ir kreipiasi į tą būtį. Sąžinė nurodo tai, kas yra tikra žmogui, - kryptį, kuria jam reikia judėti. Ir nurodo labai savotiškai - per kaltumą. Žmogus gali daryti blogus darbus ir juos atpažinti tik dėl to, kad jo būtis yra kalta būtis. Sąžinė nurodo, pastūmi, tačiau veikti gali tik ryžtingas žmogus. Žmogus privalo ryžtis autentiškai būčiai, ryžtis suvokti savąją konkrečią egzistenciją, savąją baigtinumą. Tad autentiška būtis - tai ne emocijos, kurias galima išlieti eilėraščiuose. Tai būtis yra susijusi su pasaulio būvi išreiškiančia tiesa, todėl taip mažą yra tikrai "autentiškos" kūrybos. Siekiant gyventi autentiškai, būtina savaip sukaupti visas savo kūrybines ir savivokos galias. Svarbi yra ir vokiečių filosofo mintis, jog poezija išreiškianti pasaulio šventumą. Išreiškdamą ji leidžia žmogui tą šventumą išgyventi. Tad kokių būdu čia gali pagelbėti intelektualumas? Kaip kūrybinę vaizduotę skatinantis savęs ir pasaulio suties esminiai bruožai, autentiškos ir neautentiškos būties sąveika. Vokiečių filosofas M. Heideggeris neautentiška egzistencija laikė būvimą "kaip kiti" viešumoje. Kasdieniškajai žmogaus būčiai būdingas plepumas, smalsumas ir dviprasmiškumas. Plepumas yra paviršutiniškas kalbėjimasis, laikantis įprastų bendravimo taisyklių, nesistengiant suprasti to, kas sakoma. Smalsumą grindžia žmogaus sugebėjimas numatyti ateitį ir susitikti su pasauliu, tačiau

viskas žinoma. Rašau tam, kad nusi-bodo Lietuvoje ieškoti religijos ir jos istorijos muziejaus. Kodėl jo nėra? Ar jis nereikalingas? Kodėl dvasininkija pasidavė daug kam abejinga? Argi ji iš tiesų buvo tokia, kokią rodė ateistinio muziejaus eksponatai, teigė, kad dvasininkai yra banditai, šnipai ir tarybinių žmonių žudikai. Kodėl nedrįstame parodyti dvasininkų kankinių: sušaudytų, nukankintų, amžinu miegu skausmingai užmigusių įšalo žemėje, Tuskulėnuose ir kituose kapinyuose, parodyti tikras, nesuklastotas istorijas? Argi grįžę kunigai kankiniai (dalis jų jau mirė tėvynėje) neatvežė jų kančias liudijančių dokumentų? Juk jie ir lageriuose, ir tremtyje buvo misionieriai, žiauriausiomis sąlygomis kenčiantiems skelbė tikėjimo tiesas.



Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje. Sovietinės okupacijos metais čia buvo įrengtas ateizmo muziejus.

M. Sakalausko nuotr.

Juk vien tik Kauno arkivyskupijoje besitraukiančių okupantų buvo nužudyta šeši kunigai. Kalėjimuose sušaudyta devyni. Ilgiems katorgos darbams (iki 25 m.) nuteisti 58 dvasininkai klampojo šiaurės ir Sibiro sniegynuose, kirto miškus, kasė angli. Ką jau kalbėti apie 1944 m. pasitraukusius iš Lietuvos 75 dvasininkus. Kitose vyskupijose tur-

(nukelta į 6 psl.)



- **Vilniaus "Keistuolių teatras"** lapkričio 5 d. grįžo iš gastrolių po Jungtines Amerikos Valstijas. Koncertinio turo po šios šalies lietuvių kolonijas metu "Keistuolių teatras" surengė penkiolika koncertų įvairiuose miestuose. Spektakliai vyko daugiausia savaigaliais.

- **Spalio 2 d.** atidaryto Hollywoodo pramogų muziejaus įkūrimas kainavo 5,5 mln. JAV dolerių. Muziejus užima 3 tūkst. kvadratinį metrų plotą, jo eksponatai skirti kino, televizijos ir radijo istorijai.

- **Devintojo Tokyo tarptautinio kino festivalio Didįjį prizą** laimėjo čekų režisieriaus Jano Sverako filmas "Kolja". Apdovanotajame kūrinyje pasakojama apie viengungį, kuris, baidantis komunistinei erai, per 1988-ųjų įvykius, Prahoje prižiūri mažą rusų berniuką. Jau naujų režisierių (iki 35 metų) konkurse aukso medalis ir 20 mln. jenų (180 tūkst. JAV dolerių) už filmą "Paskutinės atostogos" paskirta režisieriui iš Kazachstano Amirui Karakulovui.

- **Naujajai New Yorko "Carnegie Hall" sezoną** pradėjo Berlyno filharmonijos orkestras. Vokiečių muzikantai, diriguojami žymiojo Claudio Abbado, atliko J. Brahmsio kūrinius - Antarajį koncertą fortepijonui ir Antarąjį simfoniją. Forteipijonu grojo Peter Serkin.

- **Didžiausių Maskvos simfoninių orkestrų muzikantai** gedulo maršu baigė kultūros darbuotojų protesto mitingą prie paminklo Vladimirui Majakovskiui Maskvos centre. Mitingo dalyviai - Rusijos sostinės teatrų, orkestrų, bibliotekų, muziejų atstovai - pareikalavo, kad kultūros ministerija ir vyriausybė sutvarkytų atlyginimų išmokėjimo tvarką, laikytųsi kultūros darbuotojų socialinių teisių.

- **Atviros Lietuvos fondo namuose** Vilniuje vyko susitikimas su Yale universiteto profesoriumi, poetu Tomu Venclova. Atsakydamas į klausimus, T. Venclova prisiminė savo emigracijos iš Lietuvos istoriją, papasakojo apie šios vasaros kelionę į Kiniją bei Tibetą, skaitė eiles.

- **Spalio 30 d. - lapkričio 3 d.** Vilniuje, Atviros Lietuvos fondo namų kvietimu, lankėsi žymus muzikologas, kompozitoriaus Richardo Wagnerio proanūkis Gotfrydas H. Wagneris iš Italijos, Franzo Liszto propranūkis! Spalio 30 d. ALF namuose jis skaitė paskaitą "R. Wagnerio antisemitizmas: jo pasekmės Vokietijos kultūrai ir politikai iki šių dienų". Spalio 31 d. ALF namuose jis pristatė "Pono Hitlerio religiją".

- **Lietuvos ir Italijos fondo dėka**, tarpininkaujant Italijos ambasadoriui Lietuvoje F. Tempestai, Lietuvos muzikos akademija įsigijo du elitinius koncertinius instrumentus. Tai - "Fazioli" fortepijonas (Lietuva pirmoji iš Europos valstybių įsigijo šį italų šedevrą) ir pirmasis Lietuvoje koncertinis klavesinas, "Fabio" firmos istorinio flamandiško instrumento kopijla.

- **Vilniuje** vėl apsilankė garsus violončelistas David Geringas. Šįkart į gimtinę atvykęs muzikantas visą vakarą griežė su Lietuvos valstybiniu simfoniniu orkestru, diriguojamu **Gintaro Rinkevičiaus**.

*Šaitytojai rašo
"Darbininkui"*



Nepažįstu Valdo Adamkaus

Ramūnas Jablonskis

Valdą Adamkų tesu matęs laikraščiu puslapiuose ir kartą per TV Vilniuje. Tasyk pagalvoju, kad iš stoto ir judesių primena mano tėvą, tik daugiau šypsoi. Netrukau pasidaryti ir "genialia" išvada - "amerikonas, turi lengvą gyvenimą, todėl ir juokiasi". Dabar matau, kad būti lietuviu visur vienodai sunku. Virš trisdešimt metų Lietuvoje davė progų pažinti tą pasaulį. Nebe pirmus metus gyvendamas Amerikoje, pradedu kiek susivokti ir čionai. V. Adamkaus asmenybė man yra įdomi, kaip potencialaus, jei nesakytume - vienintelio realaus, kandidato, galinčio nūrungti šandien valdžioje esančius. Svarbu suprasti, kokioje aplinkoje vyksta politinės varžybos. Čia nėra taip svarbu, kas kada sėdėjo bunkeryje, o kas tuo pačiu metu telefonu konsultavosi su Maskva - praėję rinkimai tą aiškiai pademonstravo. Išižeidusiems dėl mano "patriotizmo stokos" prisipažinsiu, jog tomis dienomis pats buvau AT rūmuose, vėliau - Spaudos Rūmuose ir rusiškus tankus mačiau ne per TV. Taigi.

Aiškumo dėlei paklauskime keleto klausimų.

1. Kam prijauname - "lygybei, brolybei" ar bizniui?

Vienoje klausimo pusėje tūno gražiausiais žodžiais užmaskuotas melas, kitoje - gyvenimo rea-

lybė, kokia ji yra. Pasitaiko, kad žmonės suirzta nuo tokio tiesmukumo, bet čia ir yra visa esmė, kad taip suformulavus klausimą, nebeįsina daryti viena, o skelbti kita. Šiuo metu Lietuvoje tai sėkmingai apeinama ir pasekmėje žaidžiami kuo nešvariausi politiniai - finansiniai žaidimai. Manantiems, kad tai laikinas reiškinys, neturintis ateities, patarčiau pasidomėti nusikalstamų "brigadų" narių amžiumi - tam nereikia jokios oficialios statistikos, pakanka nuvažiuoti į Vilnių (ar kokį kitą Lietuvos miestą) ir be padidinamo stiklo gali stebėti paauglius, surinkinėjančius "duokle" iš smulkesnių verslų. Iš esmės, po lozungais visada slypi naudos siekimas, pats savaime - natūralus žmogaus prigimties atributas, tačiau priklauso, kokiais būdais pasiekiamas. "Lygybė, brolybė" reiškia atėmimą iš turinčių daugiau ir atidavimą tiems, kas stokoja. Tam tikru lygiu visos pasaulio vastybės tą vienaip ar kitaip daro, tačiau nesuabsoliutina, kaip sovietijoje. Socialinis patogumas ir garantijos susilpnina poreikį užsidirbti, tuo tarpu biznis neduoda jokio pasirinkimo, išskyrus "do or die" (Amerikoje "sell or die"). Įvairių valstybių skirtingos politinės-ekonominės sistemos padaromos iš įvairiais santykiais sumaišytų šių dviejų kraštutinių principų. Lygiavos principas remiasi centralizuotu valdymu ir vertybių persikirstymu, biznis -

bešalygišku pelno siekimu.

2. Kokį gi "mišinį" turime Lietuvoje?

Veikiant vertybių skirstymo sistemai, daugiau naudos - ar šansų naudai igyti - turi asmuo, besinaudojantis geresniais ryšiais su skirstytojais, tai yra, su valdžia. Iš čia toks troškimas būti "arčiau lovio". Klasikinis tarybinio biznio (kartais vadinamo "šešėline ekonomika") pavyzdys: centrinėje prekių bazėje esamos prekės paskirstomos parduoti įvairioms parduotuvėms. Prekių deficito sąlygomis tokios bazės vadovas yra labai galingas žmogus (bemaž dievas), lemiantis, kas kokiame buitiniame lygyje gyvens. Natūralu, kad parduotuvių vedėjai duoda kyšius, tuo mėgindami jį papirkti savo naudai (stabmeldžių žyniai auksa). Tačiau visiems vedėjams nešant kyšius, tai tampa privalomu dalyku (kulto atsiradimas), o "neaukojantis" baudžiamas. Žmogus siekia gerovės, o ne kančios, tad vietoje bausmės jis renkasi "teisingą kelią" ir tampa kyšininku. Savo ruožtu parduotuvėse deficitinės (geros) prekės parduodamos "iš po stalo" aukštesnėmis kainomis, kad išsilygintų kyšiams padarytos išlaidos ir dar būtų pelno. Be to, dar reikia "atsipirkti" nuo visokiausių tikrintojų ir atsidėkoti žmonėms, pasodinusiems į "šiltą kėdę".

Šiandien prekių deficito nebėra. Kas turi pakankamai pinigų, gali pirkti prekes, kur tik nori. Tačiau deficitu tampa patys pinigai, juo labiau, kad už prekes reikia mokėti "tvirta valiuta". Tokių pinigų turi komercinis bankas, kuris jų išgyja iš valstybinio banko. Štai čia gražiausiai pasikartoja "vedėjiško kyšininkavimo" ciklas, kur vers-

lininkas duoda kyšius komercinio banko tarnautojui, kad gautų paskolą, šis duoda valstybinio banko atsakingam asmeniui, kad gautų kreditinių išteklių, na o šiame lygyje atsidėkojama kažkam už "viską viską". Suprantama, kad dabar "paskiriami" nebe televizoriai ar batai, o tūkstančiai ir milijonai dolerių, tad ir kyšiai kiek didesni.

3. Ką reiškia "biznis" Lietuvoje?

Žodyne "business" verčiamas į "įveikimas, veikla". Šnekamojoje kalboje pridedamas žodis "nešvarus". Taigi, "biznis" lietuviškai yra "nešvari veikla", "biznierius" ir "mafijozis" (nerodant pirštų į konkretų asmenį) yra sinonimai.

4. Kodėl taip yra?

Esant dvigubam atsiskaitymui, faktinės pinigų kainos (palūkanų % už paskolas) yra daug aukštesnės už oficialias. Lyginant su, sakykime, VISA imamu tegu ir 18% metiniu procentu, lietuviškos paskolos yra mažiau nei dvigubai brangesnės (jau nekalbant, kad paskolos į Lietuvą neateina su tokio aukštu palūkanų procentu, kokį tenka mokėti išlaidžiam VISA klientui). Pridėjus paskolos gavimo išlaidas (kyšius), kurios neretai sudaro virš 2% per mėnesį nuo visos paskolos dydžio, verslininkas jau beveik paruošęs daryti bet ką, kad tik kaip nors atsiskaitytų. Toliau gražiau - nusipirkus prekes, kurių Lietuvoje, suprantama, nėra, jas reikia įvežti per sieną, taigi, su-

(nukelta į 7 psl.)

Ar reikia religijos muziejaus?

(atkelta iš 5 psl.)

būt buvo ne mažesni nuostoliai. Kur visas šias statistikos žinias gali pamatyti Lietuvos žmogus ar atvykėlis iš užsienio? Kur tikybos mokytojas gali atvesti ir parodyti savo mokiniams tikrą tiesą apie okupantų padarytą baisią žalą Katalikų Bažnyčiai, tikėjimui, dvasiniam žmonių tobulėjimui?

Laikas nesulaikomai bėga. Kol dar yra vienas kitas kankinys liudytojas, reikia skubiai užrašyti jų pasakojimus apie kančias, apie tai, dėl ko jie ėjo golgotos kelią, dėl ko buvo šmeižiami ateizmo muziejuje, ir juos rodyti visuomenei. Pagaliau tai ne vien Bažnyčios, bet ir mūsų tautos istorija...

Kaunas

Padovanokite DARBININKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių progai! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130



Rašytojas Juozas Erlickas Lietuvos Rašytojų sąjungos kavinėje "Suokalbis". V. Kapočiaus nuotr.

Iš Seimo - į Prezidentūrą

Kadenciją baigiančio Seimo narys, nesibalotiravęs į naująjį parlamentą Algirdas Gričius dirba Prezidentūroje. Jis pakeis pirmuoju sekretoriumi Lietuvos ambasada Baltarusijoje išvykstantį dirbti Prezidento referentą užsienio politikos klausimais

Dainių Trinkūnų.

D. Trinkūnas Prezidentūroje koordinuoja reikalus, susijusius su vadinamuoju Rytų bloku - NVS šalimis, Azijos valstybėmis, Australija ir Naująja Zelandija.

ELTA

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

NOVEMBER DECEMBER SCHEDULE

NOV. 21 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 23 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
NOV. 26 TUE	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
NOV. 26 TUE	NEW HAVEN, CT	1 - 2 PM
NOV. 26 TUE	WATERBURY, CT	4 - 6 PM
NOV. 28 THUR	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
NOV. 29 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 29 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
DEC. 3 TUE	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
DEC. 5 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
DEC. 7 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
DEC. 10 TUE	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
DEC. 10 TUE	NEW HAVEN, CT	1 - 2 PM
DEC. 10 TUE	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
DEC. 12 THUR	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
DEC. 12 THUR	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
DEC. 13 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
DEC. 13 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320



FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

**rudenį ir žiemą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonora, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

**TIESIOGINIAI SIUNTINIAI
IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ**

**Skambinkite į Lietuvą
tik už 53 centus per minutę!**

*** VILTIES AGENTŪRA, kuri jau dvejus metus atstovauja Cyberling Telecommunications agentūrai, praneša, kad paskambinimai į Lietuvą atpigo nuo 85 centų iki 53 centų per minutę.

*** Nereikia persijungti iš jau naudojamos telefono sistemos, pvz. MCI, Sprint, ATT ir kt.

*** Nėra jokio mėnesinio mokesčio. Mokama tik už faktišką prakalbėjimo laiką.

*** Galima skambinti ne tik į Lietuvą, bet ir į kitas pasaulio šalis už labai pigią kainą 7 dienas per savaitę, 24 valandas per parą.

*** Anketa galima įsigyti Vilties įstaigoje: 368 W. Broadway, S. Boston, MA 02127. Tel. (617) 269-4455. FAX (617) 269-4836.

Dėl skubaus pinigų pervedimo, siuntinių į Lietuvą persiuntimo ir kitokios informacijos skambinkite į Vilties įstaigą:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
BOSTON, MA 02127
TEL. 617 269-4455

MES SIŪLOME

**PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**



Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780



"Blusų turguje" buvo galima paskanauti ir lietuviškų patiekalų.

Prisimenant pražusį "Blusų turgų"

Baigiantis vasarai, mano bičiulis Ignacio Gonzales vis teiravosi: "Dalia, kada vėl bus tas jūsų "blusų turgus"? Mat jis su daugybe giminių dalyvaudavo kiekviename ir visuomet nekantriai jų laukdavo. "You people are so friendly and helpful

and get along so well together so we really enjoy those 'flea markets'." Šiomet jis prisipirko gėrybių daugiau nei už 200 dol. Po turgaus pakalbinau didžiausią šio įvykio kaltininkę Vidą Jankauskienę.

D. B. Kaip pasisekė paskutinis

Lietuvos Atletų Klubo "Blusų turgus"?

V. J. Šis spalio 5-6 dienomis įvykęs turgus buvo ypatingai sėkmingas tiek paaukotais daiktais, tiek dalyvių bei darbininkų skaičiumi.

D. B. Kada pradėdote ruošti turgui?

V. J. Nuo ankstyvo pavasario renkami daiktai, o savaite prieš intensyvus darbas valant, rūšiuojant, dėstant, idant būtų patrauklu ir kuždėtų būsimam pirkėjui: "imk ir pirk mane".

D. B. Kada prasidėdavo patys karščiausias pasirėngimas?

V. J. Nuo ankstauro ryto iki pat sutemų su gražiu padėjėjų būriu imam ruošti. Šiomet padėjėjų buvo ypatingai daug: N. Jankauskaitė, Regina Senken, Adolfas Kasperaitis, Aldona Marijošienė, Giedrė Stankūvienė, Danguolė Misiukienė, Anžėlė ir Petras Petraičiai, Vaida Kelerienė su savo drauge.

D. B. Kas ypatingai prisidėjo prie šio turgaus sėkmės?

V. J. Šie mūsų turgūs kasmet vis didėja. Šiomet prisidėjo ir naujų pagalbininkų: T. Lora, L. Jankauskaitė-Widmer, J. Jankauskas, G. Jankauskaitė, S. Janušas, A. Kezys, R. Kezys, E. ir R. Keziai, V. Kezys, J. ir C. Milukai, E. Milukienė, Viktoras Milukas, T. Vebeliūnas, V. Marijošius, R. Borkienė ir draugė Rita, Rima Sale, M. C. Adomaitis, R. Vedeckienė, M. Nemickas, L. Černiauskienė, M. Žukauskienė, O. Osmolskienė, V. Penikienė, R. Česnavičius, A. Jankauskas, P. Gvildys, And. Lileika, V. Matusaitienė. Jei ko nors nepamėnė, atsiprašau.

D. B. Ar turgaus kavinė buvo populiari?

V. J. Visi patiekalai išgaravo kaip kamparas. LAK kavine rūpinosi Nina Jankauskaitė. Jai nuoširdžiai padėjo ir prisidėjo Gina Jankauskaitė, Josephina Senken, Ina Gvildienė, Rita Gvildytė, B. Cibulskienė. O skanių pyragų

West Palm Beach, FL

Nepažįstu Valdo Adamkaus

(atkelta iš 6 psl.)

simokėti maitą. Taip elgdamasis gali iš anksto bankrutuoti. Todėl duodami kyšiai muitininkams - kartais, kad taip pigiau, bet dažniausiai, kad kitaip neįmanoma, pvz., įvežant vaisius, muitininkai gali palaikyti krovinių karštyje "kiek reikalauja būtinumas" ir nuostoliai viršys visus kyšius. Atėjus laikui parduoti, dar reikia susimokėti privatizuoto prekybos taško savininkui, kurį irgi gerokai nuskausmino Privatizavimo komisija. O kur dar "saugantys berniukai"? Jie irgi kainuoja "protection money". Sudėjus visas išlaidas, pasiekiamas toks "susiuvokimo laipsnis", kad paaiškėja, jog vienintelis būdas padaryti biznį yra daryti jį "nešvariai" netgi lyginant su čia aprašyta apyšvare versija. Beje, apie "protection money". Tai ne kokia atsitiktinė veikla, o puikiai organizuota sistema, apie kurios piniginę cirkuliaciją galima tik spėlioti, tačiau būtų naivu galvoti, kad viskas išleidžiama "Mercedes'ams" ir pokyliams. Žymi dalis neabejotinai "perinvestuojama" tokios veiklos saugumui užtikrinti, kitaip sakant, paperkama policija ir kitos įtakingos struktūros.

Tokioje "kyšių karalystėje" gyvenantis žmogus yra priverstas nuosekliai skursti, jeigu neranda galimybės dalyvauti kyšininkavime. Natūralu, anksčiau ar vėliau jis ima neapkęsti visų neskurstančių ir čia pat sutaptinga verslą su nusikaltimu. Tuo

tarpu "valdiškas žmogus", tradiciškai būdamas politiškai apdairus, sugeba daugiau ar mažiau laikytis šešėlyje, todėl dauguma žmonių ir nesupranta, kas darosi. Trumpai šnekan, verslininkui kyšiai yra išlaidos ir jis mielai jų išvengtų, tačiau valdininkui - tai pajamos, be kurių jo veikla nustotų prasmės.

O K., pasakys kažkas, tik ką visa tai turi bendra su Valdu Adamkumi?

Paklauskime dar klausimų. Ko jis ieško Lietuvoje, ko negalėtų rasti Amerikoje? Pinigų? Karjeros? Žinant p. Adamkaus padėtį JAV, neatrodo, kad šių dalykų jis turėtų važiuoti toliau savo ofiso. O gal kaltinsime jį noru tapti "Didžiausiu Lietuvos Kyšininku"?

Kaip jau sakiau, nepažįstu Valdo Adamkaus, tačiau atrodo, kad jis galėtų būti vieninteliu kandidatu, galinčiu pakreipti valstybės vystymąsi jam pažįstamos ir suprantamos vakarietiškos demokratijos linkme. Tuo būdu suvoktume tarnavimą valstybei ne kaip atlygį už buvimą drąsių rusų tankų akivaizdoje ar galimybę "pavaryti nešvarų bizniuką", o kaip sąmoningą pareigą tęsėti rinkėjams duotus pažadus ir pragyvenimo lygio pakėlimą ne kelių apskruoliu, bet visos valstybės mastu. Vėlgi nesileidžiant į asmeniškumus, turime suvokti, kad šiandien turime rasti ką priešpastatyti "mafijiniame socializmui", o ne plūduriuoti tautiškų padavimų ar netgi asmeninių simpatijų - antipatijų ruke.

West Palm Beach, FL

"Gavome daug vertingų žinių..."

Kasmet Lietuvoje vyksta mokytojų vasaros kursai. Juos organizuoja ir vykdo American Professional Partnership for Lithuanian Education (APPLE). Sutrumpintas vertimas - bendra pagalba Lietuvos švietimui. Joje dalyvauja amerikiečiai ir lietuviai mokytojai, nuvykdami keliom savaitėm į Lietuvą pasidalinti žiniomis.

Nesigilindami į organizacijos ir jos vadovų sudėtį, norime keliais sakiniais pačių Lietuvos mokytojų žodžiais atskleisti APPLE pastangų vaisius. Tie sakiniai paimti iš laiškų, kuriuos rašė kursų dalyviai, dėkodami Daytona Beach lietuvių klubo valdybai ir nariams už suteiktą piniginę paramą.

Rašo Violeta iš Ukmergės: "Iki šių metų man neteko girdėti apie APPLE kursą, tačiau buvau maloniai nustebinta, gavusi kvietimą juose dalyvauti. Dabar esu įsitikinusi, kad kursai tikrai naudingi. Noriu nuoširdžiai padėkoti už paramą ir visiems linkiu Tikėjimo, Vilties ir Meilės".

Marija B. iš Vilniaus: "Jūsų dėmesys Lietuvos mokytojui mane sušildė. Labai dėkoju už paramą, kuri rodo, jog dalelę širdies palikot Lietuvos".

Vaiava V. iš Vilniaus: "Norė-

čiau labai padėkoti už jūsų pagalbą Lietuvai ir jos mokytojams. Buvo labai įdomu klausytis Amerikos lektorių ir maloniai nustebino kukli stipendija".

Aldona B. iš Trakų: "Esu tremtinė, gimusi prie Uralo. Leiskite kuo nuoširdžiausiai padėkoti už auką, kurią paskyrėte man - paprastai Lietuvos mokytojai. Dalyvauti APPLE kursuose buvo įdomu ir naudinga. Jūsų auka pasiekė tikslą - žinias panaudojau savo darbe".

Vilija T. iš Zapyškio: "Dėkoju jums ir jūsų bendraminčiams, kad parėmėte Lietuvoj organizuojamus APPLE kursus, tuo suteikdami galimybę praplėsti žinias Lietuvos mokytojams, jų tarpe ir man".

Danguolė K. iš Kauno: "Į Vilnių vykstamčius APPLE kursą atvykau pirmą kartą. Ir nenusivyliau. Dėkoju jums už paramą. Kursų dėka Lietuvos mokytojai gali bendrauti su Amerikos pedagogais, pasidalinti profesine patirtimi, spręsti įvairias problemas".

Vida G. iš Vilniaus: "Nuolankiausias ir nuoširdžiausias ačiū jums. Jūsų parama pakylėjo mane morališkai ir dvasiškai. Tai buvo nuoširdus padėsinimas mano įsitikinimo, jog didžiausia vertybė yra noras ir galimybė tobulėti ir padėti kitiems".

Alg. Š.



V. Žukausko nuotr.

LMK Federacijos New Yorko klubo veiklosios narės ir valdyba, surengusios H. Kačinskio minėjimą 1996 spalio 20 d. Kultūros židinyje, Brooklyn, NY. Iš k. I-oje eilėje sėdi: Ieva Jankutė, dr. Marija Žukauskienė, Malvina Klivečienė, II-oje eilėje stovi: Sofija Skobeikienė, Aldona Zikarienė, Jadvyga Vytuvienė, Aldona Svalbonienė, Liucija Paknienė, Jadvyga Laucevičienė.

TIK DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

kepėja buvo Zina Jankauskaitė.

Tenorečiau pridurti, jog darbu begaliniai daug prisidėjo LAK pirmininkas Juozas Milukas, talkinant valdybai. Šis "Blusų turgus", kurio pelnas daug prisidės prie LAK išlaikymo, buvo rekordinis.

Dalia Bulvičiūtė

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus. Skubiems siuntiniams AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą. Pinigai pervedami doleriais - nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi - tai 55 svarų įvairaus maisto už \$98 ir šventinis už \$39.-

\$98.- rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

\$39.- tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, vitaminai.

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius 26-28-27, 26-24-27

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pasidžiaukite ilgesniu žiemos savaitgaliu Vilniuje tik 610 dol. asmeniui

Į kainą įeina: skrydis iš New Yorko ir atgal; trys naktys viešbutyje LIETUVA; pusryčiai; pervežimai iš aerouosto į viešbutį.

Pasiklauskite apie papigintas kainas viešbučiuose ŠARŪNAS ir STIKLIAI.

Skambinkite Erikui: 1-800-451-9511

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.uniontours.com>



A. + A.

IZABELEI SLIVINSKIENEI

staiga mirus, vyrą JUOŽA, dukras REGINĄ ir LAIMĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Brigita ir Pranas Tamulioniai
Janė ir Ignas Statkevičiai
Virginija ir Vitas Mikėnai
Aldona ir Romas Dulskiai
Magdalena ir Fritz Bomba
Algis Naikus ir Danutė
Janina Zuzytė
Vytautas Vaitužis

Melbourne, Florida

DARBININKAS



341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517,1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Sekmadienį, lapkričio 24 d., 2:30 val. popiet - Virgini-jaus Stakėno koncertas. V. Stakėnas - iškilus country-folk stiliaus dainininkas. Jis dainuoja savo kompozicijas, pritar-damas gitara. Po sėkmingų kon-certų Omaha, NE, kur jam buvo suteiktas net Omahos garbės piliečio titulas, Stakėnas vieši pas savo sesutę New Yorke ir sutiko dalyvauti koncerte, kurį ruošia Kultūros Židinio vadovybė. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

Lietuvos kariuomenės įkūrimo 78-sios sukakties pro-ga sekmadienį, lapkričio 24 d., 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne bus auko-jamos mišios už žuvusius ir mi-rusius Lietuvos kariuomenės kari-us. New Yorko Birutietės ir Ramovėnai kviečia visuomenę šiose pamaldose dalyvauti, drau-ge pasimelsti ir pagerbti Lietu-vos kariuomenės karių atmi-nimą.

Apreiškimo parapijos Taryba rengia metinius Padė-kos dienos pietus parapijos salėje š. m. gruodžio 1 d., sekmadienį, tuojuo po sumos. Bilietas - 10 dol. Bilietus jau dabar galima užsisakyti, paskambinant į Apreiškimo parapiją tel. (718) 387-2111.

Kultūros Židinio kavinė neveiks gruodžio 1 d. Pagal tradiciją, KŽ kavinė veikia pir-mąjį mėnesio sekmadienį, bet ji nukeliama į 1997 m. sausio 5 d. Mat gruodžio 1 d. Apreiškimo parapijos Taryba ruošia Padėkos dienos pietus.

Skautų Kūčios šiemet ren-giamos šeštadienį, gruodžio 14 d., 6:30 val. vak. Kultūros Židinyje. Visi kviečiami skautų Kūčiose dalyvauti. Platesnė in-formacija bus sekančiame *Dar-bininko* numeryje.

Ona Stašinskaitė - Parravi-cini iš New Yorko, paskutinius dvejus metus gyvenusi Geron-tologijos centro namuose Vilniu-je, mirė š. m. lapkričio 13 d., sulaukusi 80 m. amžiaus. Palai-dota Vilniuje lapkričio 16 d. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, karo ir pokario metus praleido Paryžiuje ir Romoje, o nuo 1960 m. su vyru gyveno New Yorke. Čia liko vyras Francesco Parravi-cini, taip pat giminės JAV ir Lie-tuvoje. Ona Stašinskaitė - Par-ravicini buvo sesuo Lietuvos Ge-neralinio konsulo New Yorke Vytauto Stašinsko, mirusio 1967 metais.



DARBININKA
laiškai pasiekia
ir elektroniniu
paštu (E-mail)!

103517,1071@compuserve.com

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir ank-sčiau, skaitytojai yra kviečiami sveikinti draugus ir artimuosius per *Darbininką*. Jūsų sveikinimas tokiu būdu iš karto pasieks di-desnį sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte perkdami at-viruskus, rašydami, siųsdami. Ne-laukite paskutinės prieškalėdi-nės savaitės, o atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Kalėdi-nio *Darbininko* numerio data bus gruodžio 13 d., nes vėlesnis nu-meris - gruodžio 20 d. - nepasieks iki Kalėdų visų skaitytojų to-limesnėse vietovėse. Už pride-damą auką spaudai stiprinti iš anksto dėkojame.

Virginijaus Barkausko vargonų solinis rečitalis įvyks š. m. gruodžio 14 d., šeštadienį, 6 val. vak. Viešpaties Atsimainymo bažnyčioje Maspeth, Que-ens. Įeinant pageidaujama auka - 5 dol. Po koncerto parapijos salėje įvyks pobūvis ir atgaiva. Koncertą rengia parapijos cho-ras. Dėl informacijos skambinti tel. (718) 894-6814.

Mūzos Rubackytės, plačiai pagarsėjusios Lietuvos pianistės, koncertas New Yorke įvyko š. m. lapkričio 6 d. Vengrijos kon-sulato patalpose. Koncerto klau-sėsi apie 150 žmonių.

Susirinkusius pirmiausia pas-veikino Vengrijos generalinio konsulo pavaduotojas dr. Gabor Foldvari. Toliau Lietuvos gene-ralinis konsulas dr. Petras Anu-sas pristatė pianistę publikai. Pa-minėjo, kad ji, būdama tik 7 metų amžiaus, debiutavo Vil-niujė su Lietuvos kameriniu or-kestru, o būdama 13 metų am-žiaus laimėjo pirmą vietą Lietu-vos jaunųjų menininkų var-žybose. Ji taip pat laimėjo pirmą-sias vietas Maskvos Tschai-kovskio konservatorijos bei Pa-ryžiaus "Les Grands Mailres Fran-cais" pianino konkursuose. 1995 m. ir šiemet koncertavo JAV - atliko programą Newport, RI, fes-tivaliuose, sužavėdama klausy-tojus savo virtuozizmu ir susi-laukdama puikių įvertinimų amerikiečių spaudoje.

Po koncerto buvo priėmimas, kuriame svečiai buvo vaišinami ir turėjo progos pabendrauti su pianiste.

K. Miklas

RED. (Plačiau apie koncerto programą *žiūr.* šio *Darbininko* numerio 4-tame puslapyje - P. Palio pasikalbėjime su Mūza Ru-backyte).

NY Maironio Lituanistinė mokykla jau pradėjo mokslo metus. Pamokos vyksta šeštadi-niais nuo 9:30 val. ryto iki 1 val. popiet Kultūros Židinyje.

TIK DARBININKE
Jūs galite rasti naujausių
žinių iš Lietuvos ir viso
pasaulio.

Bostono sendraugių Ateitininkų susirinkimas

(atkelta iš 7 psl.)

Čiui ir Sadauskui grįžus į Lietuvą nebėra antro kunigo šioj parapi-joj, nuspręsta šv. Mišiose daly-vauti jungtinai, tik per Žodžio Liturgiją išvedant jaunimą į pa-rapijos salę, kur įvyktų jiems pri-taikytos diskusijos apie skaiti-nius.

Nuspręsta pavasarį surengti "Ašarų ir juoko popietę". Nus-pręsta, kad ši popietė turėtų duo-ti progą jaunimui pasirodyti su meniškai atlikta poezija.

Nuspręsta su tam tikrais pato-bulinimais testuoti programą "Ka-lėdų Senelio pašto dėžė".

Susirinkimą pravedė inžinie-rius Rudys. Sekretoriavo Dana Ivaškienė.

**Skaitykite
Darbininką
ir pasiūlykite jį savo
draugams!**

"Keistuolių teatras" Kultūros Židinyje

Amerikoje gastroliaavęs "Keis-tuolių teatras" į Lietuvą grįž-damas, lapkričio 2 d., šeštadienį, pasirodė K. Židinyje. Ši spektaklį rengė Laisvės Žiburio radijas, tuo atžymėdamas savo 30 metų gy-vavimo sukaktį. Tai buvo 55-tas L. Žiburio rudens koncertas.

Renginys sutraukė nepaprastai daug publikos, buvo parduota 415 bilietų, salėje buvo sustatyta kėdžių iki pat galutinės sienos. Dar žmonių stovėjo ir salės šonuose. Iš viso galėjo būti apie 450, gal ir daugiau. Tai ypatingai gerai pasisekęs koncertas.

Svarbiausia, šios publikos di-delė dalis buvo naujieji ateiviai. Daug buvo tokių, kurie pirmą kartą lankėsi Kultūros Židinyje. Tai buvo tikrai gražu: naujieji turėjo progos pajusti lietuviškos bendruomenės svorį. Taip pat tai rodo, kad ši radijo programa yra labai populiari, nes čia sukvieta tiek daug žmonių.

Kas tie "Keistuoliai"?

**"Kad Čiurlionio žvakė
šviestų visose koncertų
salėse..."**

(atkelta iš 4 psl.)

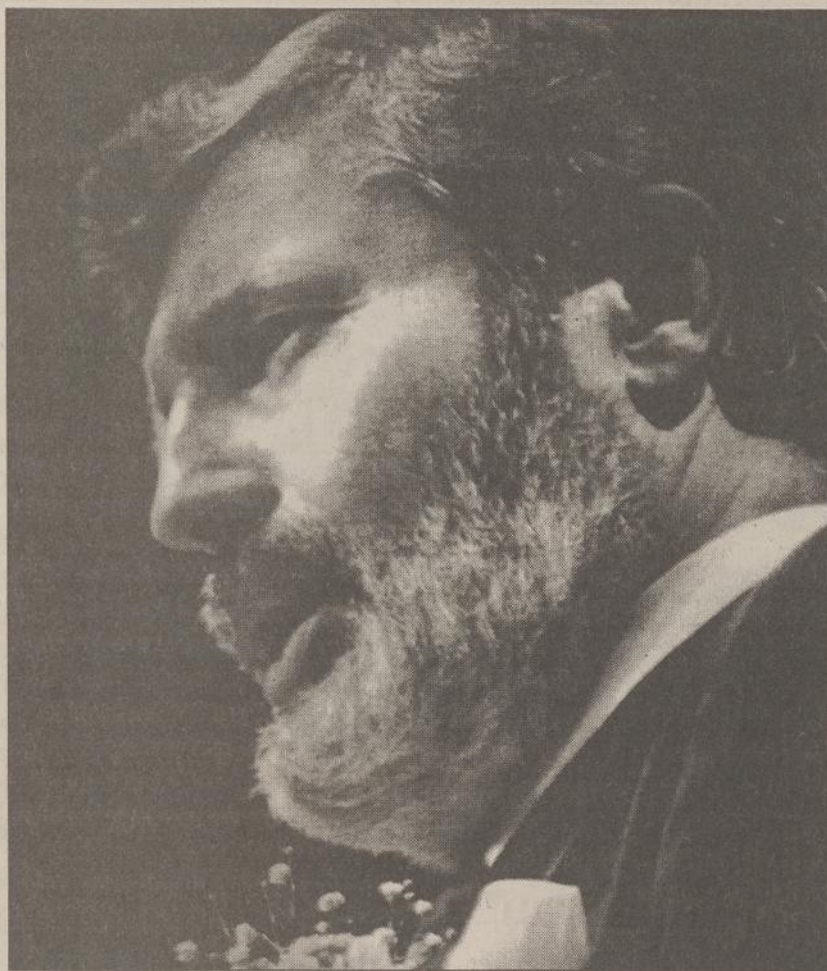
na koja visą laiką randasi Lietuvo-je. Kaip dažnai pavyksta apsilankyti Lietuvoje ir ten pradžiuginti Jūsų išsiilgusius gerbėjus?

- Lietuvoje lankausi vis dažniau ir dažniau. Ten nuvykstu ne vien tik su koncertais, bet ir pedago-giniais tikslais. Ilgus metus Lie-tuvoje esu buvusi Lietuvos mu-zikos akademijos profesorė. Da-bar aš į ten vykstu dėstyti Master Class meistriškumo kursuose. Tie kursai bus 3-4 kartus metuose. Tokiu būdu, maždaug kas trys mėnesiai, turėsiu sugrįžti į Lie-tuvą. Man jau nusibodo savo ži-niomis dalintis su japonais, da-bar jas perteiksiu jaunajai Lietu-vos muzikų kartai.

- Kiek ilgai šis Jūsų apsilankymas Amerikoje užsits?

- Amerikoje išbuvusi dvi ir pusę savaitės, ją užbaigusi Houston, TX, grįšiu į savo namus - Pa-ryžiuje.

P.S. Padėkojės pianistei Mūzai Rubackytei už pasikalbėjimą, at-sisveikindamas linkėjau, kad se-kantis susitikimas įvyktų Carne-gie Hall, New Yorke.



Vaclovas Daunoras, dainininkas iš Lietuvos, dainuojantis Metropolitan operos teatre. Vytauto Maželio nuotr.

pamėgdžioja.

Gal ši humoristinė keistuolių parodija mūsų publikai būtų pri-imtinesnė ir suprantamesnė, jei vietoj itališkų muzikos žvaigž-džių būtų pasirinktos lietuviš-kos?

Vaišės ir vakaronė

Apatinėje salėje buvo irgi pilna publikos. Čia veikė baras, lietuviška virtuvė ir užkandžių stalas. Daug kas pietavo prieš programą ir po jos. Didžioji salė buvo pertvarkyta: sustatyti sta-lai, scenoje įsikūrė brolių Kezių orkestras, kuriam talkino Stasys Janušas ir iš West Palm Beach atvykęs Vytautas Daugirdas. Ir visur buvo daug jaunimo, kuris linksminosi iki nakties.

Kas domisi visuomeniniu ju-dėjimu, tas tikrai džiaugėsi, kad čia daug jaunimo, kad domi-nuoja naujieji ateiviai. Juk čia mūsų visų Židinyje. Visiems čia turi būti jauku. Ir kitais kartais būkime drauge!

O Laisvės Žiburio radijo pro-gramai ir visiems organizatoriams tegu kuo geriausiai sekasi - su-kviesti kuo daugiau publikos į savo koncertus ir dar ilgai ilgai išlaikyti lietuvišką, įdomią ir kūrybingą radijo programą. (P.J.)

GERA KALĖDŲ DOVANA

ir čia gyvenantiems, ir Lietuvo-je. Tai 10,000 anglų-lietuvių po-sakių palyginimų, sutilpusių 500 puslapių knygoje

"O gal ir ne visai taip"
- arba angliškai

"It Ain't Exactly So!"

Sudaryta inž. B. Masioko ir jo žmonos a. a. Evelinos Kolupai-laitės-Masiokienės. Išleido Ragu-vos leidykla. Kaina 18.50 dol., persiuntimo išlaidos 3 dol. Ame-rikoje (4 dol. užsienyje). Viso JAV - 21.50 dol.

Užsakymus siųsti:

B. Masiokas

**13902 E. Marina Dr. # 404
Aurora, CO 80014-5522**

Leidykla atsiunčia knygas tie-siai gavėjui ir prideda tai progai atitinkamą kortelę.

Vilniaus radijas

žinias į JAV nuo rugsėjo 2 d. transliuoja 6120 klhz dažniu. Transliacijos vyksta 8 val. vakaro. Pirmas pusvalandis - lietuviškai, antras pusvalandis - angliškai.

**TELEPHONE CALLS
TO LITHUANIA
\$0.62 PER/MIN**

(EXISTING CYBERLINK'S CUSTOMERS
WILL GET THIS RATE AUTOMATICALLY)
GREAT RATES TO THE REST OF THE WORLD
- ANY DAY, ANY TIME, NO NEED TO
SWITCH YOUR CURRENT PHONE COMPANY

**For information call:
AOF International:
1-800-449-0445**

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susi-kalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Pa-tikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. (sk.)

PINIGAI PERVEDAMI I LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, komercinės siun-tos laivu arba oro paštu - air cargo. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CON-NECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.)

Domiuosi lietuvių išeivi-jos spauda. Perskaitę laikraščius "Darbininką", "Draugą", "Dirvą", "Tėvynę" ir kt., neskubėkite jų išmesti. O gal užsilieka ir lietu-viškos spaudos iš Kanados, Ar-gentinios ir kt.? Skambinti tel. (718) 956-1653 Vilimui. (sk.)

**Anksčiau
Dr. Stefa Dimas
dabar
Dr. Chin-Chee Hu
Dantų gydymo
kabinetas**

**354 St. Nicholas Ave.
Ridgewood, NY 11385
tel. (718) 821-1825**

(valandos pagal susitarimą)

Dr. Hu suteikia profesio-nalų, rūpestingą dantų gy-dymo patarnavimą visai šei-mai. Nelaukite, kol dantys pradės skaudėti.



"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio paš-to, buvo priverstas pakelti meti-nę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgalio-tinui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willow-brook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

I. ir J. Vilgaliai, Great Neck, NY & N. ir J. Kibirkščiai, Mont-real, Canada - 100 dol.;

Elena Augulis, Paterson, NJ - 50 dol.;

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

**Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.**

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Darbininko" administra-cija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laik-raščio pažymėtą jūsų prenume-ratos pasibaigimo datą EXP. Mie-li skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar su-mokėti atsilikusių mokesčių.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiun-timo bendrovė, siuntinius vėl priims lapkričio 23 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl in-formacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

"VILTIES" siuntinių agentū-ros atstovas siuntinius vėl pri-ims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patal-pose, gruodžio 28 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

KULTŪROS ŽIDINIO VADOVYBĖ

visus maloniai kviečia į

**VIRGINIJAUŠ STAKĖNO
KONCERTĄ**

sekmadienį, lapkričio 24 d., 2:30 val. popiet

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd.,

Brooklyn, NY 11207

Įėjimo auka - 7.50 dol.

Užkandžiai bei atgaiva

prieš ir po koncerto

NY LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

maloniai kviečia visus į

tradicinius

"KALAKUTO DIENOS" ŠOKIUS

penktadienį, lapkričio 29 d., 8 val. vak.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Įėjimo auka - 5 dol.